

valors

Any II
Núm. 13
Març 2005
2,50 euros

valors.org

L'ARTICLE DEL MES

Els Entorns escolar,
d'Amparo Vázquez

momentVALORS

Juani Montoya:
'Comparteixes
la tristor de la
Mare de Déu
com si fos teva'

El perquè de tot plegat

La Setmana Santa planteja de nou
el fet religiós en les nostres vides

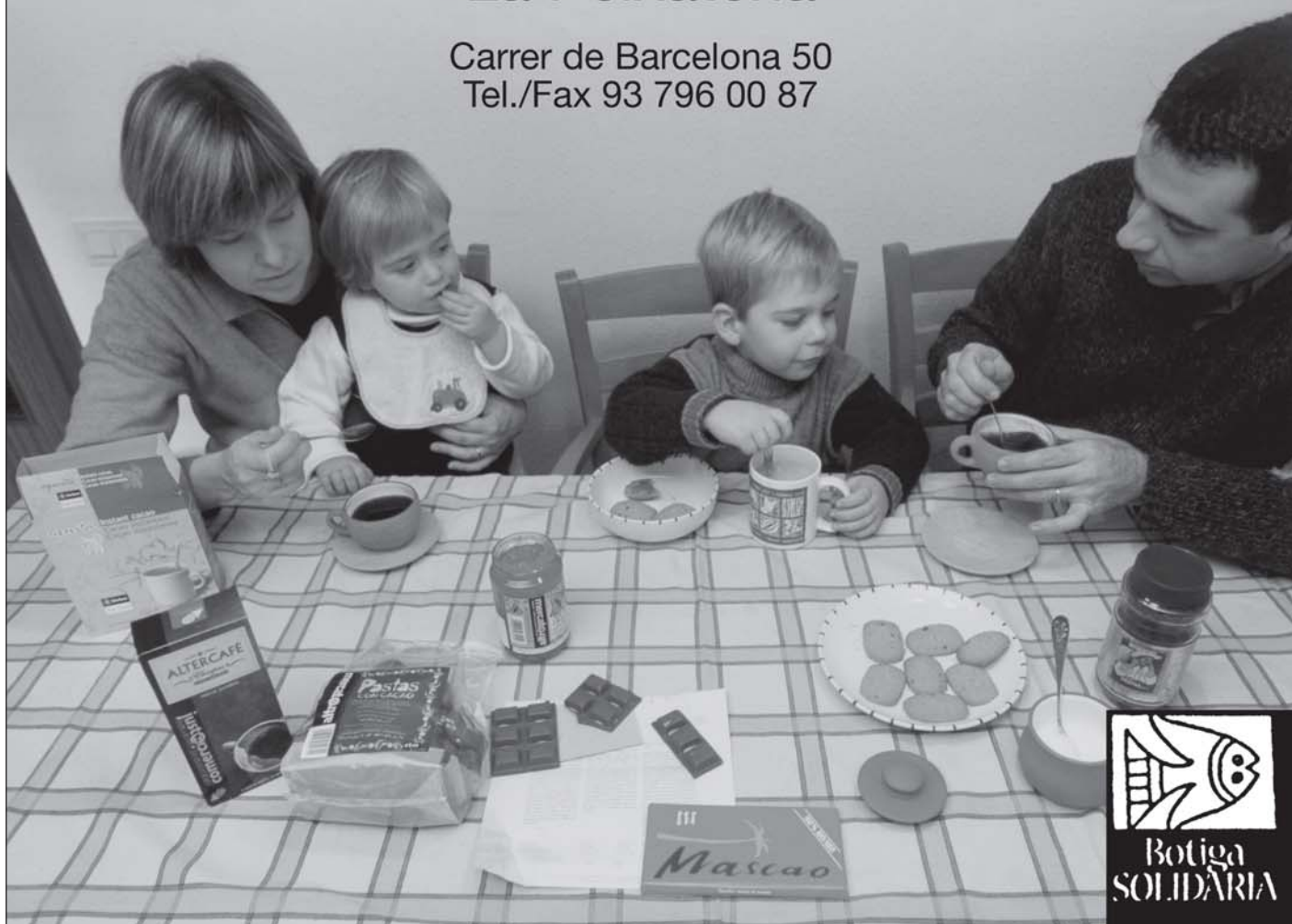
Tot just començar el dia pots ajudar al Tercer Món esmorzant amb productes de Comerç Just: cafè, galetes, mel, sucre, te, melmelades, confitures, xocolata, muesli, crema de cacau, reforçants, cacau en pols i ara, per aquestes festes...

Regals Solidaris

A Mataró, a la botiga solidària

«La Peixateria»

Carrer de Barcelona 50
Tel./Fax 93 796 00 87

Botiga
SOLIDÀRIA

La religiositat

EN PORTADA

TONI CANAL

9-20 En aquest monogràfic ens endinsem en la religiositat de l'home. L'antropòleg Xavier Nieto ens presenta les diverses teòries formulades sobre el tema. I, després ciutadans de Mataró parlen de la seva relació amb la religió, tant persones creients com aquells que neguen o dubten de l'existència de Déu.

5 Entorns Escolars

Amparo Vázquez, coordinadora de les escoles associades a l'UNESCO, ens parla d'aquesta nova eina d'integració.

22 La Casa de la Música Popular

Aquest mes de març comença a Mataró un projecte que pretén emparar de música tota la ciutat.

23 El Viacrucis

Eulàlia Puigderrajols en la secció "Propostes atípiques" convida als ciutadans a participar al Viacrucis que el Divendres Sant se celebra a Mataró, ja sigui com a creients o com a observadors d'una tradició religiosa.

PER COMENÇAR

- 4 **Editorial** | *El fet religiós*
 5 **L'article del mes** | A. Vázquez. Entorns escolars.
 6-8 **Fòrum** | *La mala educació*. Fèlix Romo. *Coses que ens fan feliç*. Pilar Tur. *El 3 % i els veïns del Carmel*. Fèlix Rubio. *L'altra Pasqua*. Gemma Figueras. *Okupes al carrer*. Carlos Guillén. *Migració: un valor, un dret*. Josep Maria Lara.
 8 **Llegint el diari amb...** Miquel Guardiola. M.C.
 8 **ContraVALORS...** *Enhonorabona*. X. Manté.

MONOGRÀFIC

- 9-21 **Déu? Sí, No, Ns/Nc**
 10-13 **INTRODUCCIÓ:** *Religió, cultura i societat*. Xavier Nieto.
 14-15 **ENTREVISTA**. Toni Canal: *"Vaig recuperar la fe davant la mort"*. Joan Salicrú.
 16-17 **ENTREVISTA**. Sergio Laniado: *"No accepto que la religió em domini"*. Maria Salicrú-Maltas
 18 **OPINIÓ:** *Déu espera de nosaltres una gran feina*. Enric Hirujo.
 19 **OPINIÓ**. *La direcció de la vida*. Jesús González.
 20 **OPINIÓ**. *Les obres ens ajuden a creure*. Mercè Teixidó

PROPOSTES

- 21 **Música** | *La primera Casa de la Música de Catalunya*. Maria Salicrú-Maltas.
 22 **Propostes atípiques** | *Deixa't perdre pel Via Crucis*. Eulàlia Puigderrajols.
 22 **Teatre** | *El mètode Grönholm'*. J.M.Cusachs.
 23 **Llibres** | *Educació en els Valors*. Josep Maria Solà
 23 **Webs** | *Pacificar Euskadi*. Redacció.
 23 **Solidaritat** | *La roba ha de ser neta*. Red.
 24 **Art** | *Llums i matèria. Foc i cendra*. Ramon Bassas.
 24 **Pel·lícula** | *Milion Dollar Baby'*. Judith Vives.
 25 **Viatges** | *Turquia, 1990*. Joaquim Amargant.
 25 **Ràdio** | *Més enllà de les fronteres*. Redacció.
 26 **Excursions** | *Bruixes, natura i dòlmens*. Redacció.

PER ACABAR...

- 27 **Sabies que...** | *només a Mataró dels currutacos se'n deien "senyors i senyores?"*. Nicolau Guanyabens.
 27 **Petites coses per canviar el món** | *Respectar els homosexuals*. Ramon Salicrú.
 28-29 **Hi havia una vegada...** | *Lliçó de caça*. Jordi Lopesino.
 30 **Una carta des de...** | Atenas. J. Baron.
 32 **momentVALORS** | Juani Montoya: *"Compar-teixes la tristor de la Mare de Déu com si fos teva"*. Laura Arias.

valors

REVISTA MENSUAL DE REFLEXIÓ I DIALÈG
 Número 13. Febrer 2005
 pàgina web: valors.org

EDITA Associació Cultural Valors
DIRECCIÓ Maria Coll i Joan Salicrú
CONSELL DE REDACCIÓ Joaquim Brustenga, Jordi Cussó, Dolores Fernández, Xavier Manté, Eulàlia Puigderrajols, Marc de S. Pedro, Roser Trilla
REDACCIÓ Laura Arias i Xavier Noya
CAP D'OPINIÓ Joaquim Brustenga

HI HAVIA UNA VEGADA... Roser Trilla
COL·LABORADORS Joaquim Amargant, Ramon Bassas, Josep Maria Cusachs, Nicolau Guanyabens, Xavier Manté, Eulàlia Puigderrajols, Maria Salicrú, Ramon Salicrú, Josep Maria Solà i Judith Vives
HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO Carles Muñoz, Jesús González, Gemma Figueras, Enric Hirujo, Josep Maria Lara, Pilar Tur, Fèlix Romo, Mercè Teixidó
DIBUIXOS Alex Valls i Javier Garcia
EDICIÓ Anna Olm i Xavier Noya
FOTOGRAFIA Toni Canal, Xevi Noya i Laia

Alonso
COMPAGINACIÓ Joan Salicrú
PÀGINA WEB Víctor Sancho i Jonatan López
IMPRESSIÓ Impremta Prims
COMPTABILITAT Engràcia Carlos
PUBLICITAT Carme Itxart
DISTRIBUCIÓ I ADMINISTRACIÓ Raul Garcia
ADREÇA C/ Sant Josep, 18-20 08302-Mataró
 Tel. 620.749.138 FAX 93.798.62.59
ADREÇA ELECTRÒNICA redaccio@valors.org
DIPÒSIT LEGAL B-6206-2004

El fet religiós

Expliquen la següent anècdota de D. Miguel de Unamuno; “Un dia va entrar a un restaurant i va veure un rètol que deia: Prohibit parlar de religió, de política i de dones. Estranyat va preguntar si aquell rètol era de veritat. Li van contestar que sí. Va agafar el seu barret i se’n va anar, tot dient-li al cambrer: Escolti jo només sé parlar de religió, de política i de dones”. Són els temes bàsics de la vida.

Es podrà discutir amb més o menys vehemència, si a les aules s’ha de donar o no l’assignatura de la religió, però amb el que tots estarem d’acord, com diu Unamuno, és que el fet religiós té molta importància a la vida personal i social. L’home és un animal religiós i això ho descobrim en multitud de manifestacions externes: temples, persones que afirmen ser creients, organitzacions, símbols, mites, ritus, i moltes altres coses i actitud que qualifiquem com a religioses. No es pot negar que la religió és un fenomen; una realitat que podem observar i analitzar.

Avui tothom parla de crisis de les religions, especialment a Europa. Amb la progressiva secularització viscuda a les societats occidentals, els símbols religiosos i les seves institucions ha perdut molt de prestigi social. Això ha portat a una tendència continuada de privatitzar la religió, a fer-la socialment invisible i a voler tancar-la, reduir-la als àmbit i recintes que li son propis.

Si és cert que les religions cada vegada tenen menys influència ens els àmbits de la ciència, de l’educació, de la política, del dret, la medicina i altres ciències socials, també es cert que la qüestió religiosa segueix estan present en el cor de la societat i que moltes persones i sectors socials, fins i tot aquells més aparentment allunats del fet religiós, s’interpel·len i no poden obviar aquesta dimensió humna.

És important que entre tots trobem el rol que ha de tenir el fet religiós a la nostra societat. La dimensió religiosa forma part de la vida dels éssers humans. Independentment que alguns puguin qüestionar-la i fins i tot negar-la, ningú s’escapa de plantejar-se en un moment o altre de la seva història personal les grans qüestions religioses. I la resposta a aquestes preguntes portarà a prendre unes opcions determinades que marcaran el sentit de la vida de les persones i dels grups. Ningú pot restar al marge de quelcom tan valuós per als humans. ■

VALORS A L'ALÇA

El nombre de nens adoptats el 2004 creix un 50% respecte el 2003
(La Vanguardia, 29/7/2004)

VALORS A LA BAIXA

Acollida:
El 51% d’immigrants treballen sense papers o sense Seguretat Social
(Diari Avui, 8/2/2005)

L'ACUDIT. Àlex Valls

Els entorns escolars

Sembla –si no és que ja ha sortit– que aviat tindrem una llei, disposició o el nom que li vulguin donar, que tractarà sobre “els entorns escolars”. Potser que jo tingui una deformació professional i entenc la paraula *entorns* amb uns continguts força amples. Clar que si ja l’acotem amb l’adjectiu *escolars* sembla que anem reduint l’espai d’aquest contingut.

Què són els entorns escolars? Doncs serien tots aquells entorns on es desenvolupa la vida dels nostres alumnes. Això continua sent molt ampli: família, amics, escola, aula, professorat, espais d’esbarjo i oci i etc, etc, etc. Va per aquest camí, això que des del Departament volen tractar? Millor deixo aquesta pregunta pels experts i expertes en normatives. Jo sóc de les que van peu i toco de peus a terra.

Com que tot allò que passa a l’aula és un tema que m’interessa molt, aniré a les aules i donaré una ullada a tot el que vegi. Déu n’hi do del que es veu ara a les nostres aules! Res a veure amb les escoles de fa no tants anys. Abans eren aules monocromes, monolingües, i com a molt bilingües.

El dia 21 de febrer, Dia Internacional de la Llengua Materna, vaig assistir a una taula rodona a l’Institut d’Estudis Catalans. Va ser interessant, s’hi van dir coses que no s’escolten cada dia. Per exemple, el representant del Departament d’Educació de la Generalitat de Catalunya va dir que a les nostres escoles, a dia d’avui, s’hi parlen 200 llengües. I va parlar dels entorns escolars que tenen com objectiu afavorir l’acollida dels alumnes procedents d’altres països i cultures.

Les aules dels nostres centres educatius són actualment, i ho seran cada vegada més, entorns plurilingües. Els alumnes provenen de famílies on es parlen llengües diverses; és clar que en aquestes situacions les llengües de l’entorn social i de l’escola sovint no coincideixen amb les dels alumnes, els professors no dominen les llengües d’una part dels alumnes i això dificulta

la comunicació amb ells i els seus pares.

El gran repte que tenim en aquest moment és garantir l’aprenentatge de les llengües del país: el català com llengua del país acollidor, així com el castellà com llengua de l’Estat, i tot això junt amb el coneixement d’alguna de les llengües de comunicació més internacionals, com és ara l’anglès–prioritàriament, que no exclusivament– però també s’haurien de preservar les llengües d’origen dels alumnes immigrants. Així tindrem que en aquesta nova concepció de les nostres aules, el català serà la llengua comuna, la llengua acollidora, però no la llengua imposada. Els nostres immigrants s’integraran molt més si aprenen el català des de la llengua materna. Aquest és el gran repte: tractar de crear projectes educatius que siguin innovadors en aquest aspecte, projectes que siguin capaços d’assumir la diversitat lingüística de les aules i també de la societat. Ens cal saber aprofitar el desenvolupament de l’aprenentatge de les llengües, no tan sols com a instrument de comunicació, sinó també com a eines per assolir una veritable integració no etnocentrista: seran eines per compartir llengües i fer de les nostres escoles unes escoles inclusives, no exclusives. Hauran de ser espais de trobada, tal com han de ser-ho les ciutats.

Tota això serà molt més enriquidor per a tothom i així tenim que ja s’estan preparant materials didàctics que van per aquest camí, i un gran ajut en aquesta tasca ens el poden proporcionar les noves tecnologies.

Aquesta és la meva visió del que haurien de ser els entorns escolars, entorns que integren els valors de l’autoestima, la comprensió, el coneixement dels altres i tots aquests valors ens han de conduir cap a una millora de la nostra societat, a una reducció dels conflictes i a portar la pau a les aules. ■

Amparo Vázquez
és pedagoga i coordinadora autonòmica
de les escoles catalanes associades a la
UNESCO. Vicepresidenta del Moviment
Educatiu del Maresme (MEM)

**Actualment a
les nostres
escoles s'hi pot
sentir parlar
dues-centes
llengües
diferents**

La mala educació

Fèlix Romo

L'últim informe elaborat per l'OCDE per conèixer el nivell educatiu internacional s'ha realitzat sobre alumnes de quaranta països i disset regions –inclosa Catalunya– i ha resultat molt negatiu per a l'Estat Espanyol. Els estudiants espanyols no arriben a la mitjana dels coneixements exigits en matemàtiques, lectura ni ciències, i un 20% d'ells no assoleixen el nivell elemental d'aquestes matèries. Així, sembla gairebé evident que la nova legislació educativa, i encara més la seva aplicació, han fet fallida. L'anomenat informe PISA d'avaluació internacional d'estudiants situa Espanya per sota dels vint primers en saber científic, comprensió lectora i matemàtiques.

Fa falta un ampli consens polític i institucional i sentit comú per fer prevaler l'interès general de la nostra societat per sobre d'interessos partidistes. Cal construir un model educatiu sòlid, que no canviï en funció del color polític del govern de torn.

Les administracions públiques han fet un esforç per millorar l'ensenyament a casa nostra. Crec que és de justícia reconèixer-ho. Tanmateix, continua essent necessari invertir més en educació. Aquesta hauria de ser una prioritat tant pel Ministeri d'Educació com per les conselleries d'ensenyament. També, hem de tenir ben present que l'educació no és només responsabilitat dels mestres. Malauradament, a vegades aquesta institució no ofereix una educació integral de les persones, sinó que es limita a la transmissió de coneixements. Ara cal que els pares no abdiquin de la seva tasca d'educadors. La família té la responsabilitat d'aconseguir educar en els valors i fer que no es devaluïn conceptes bàsics com l'esforç, la disciplina, l'exigència personal i el respecte, i així estimular els fills en el seu aprenentatge. ■

Fèlix Romo
és llicenciat en Filosofia

Coses que ens fan feliç

Pilar Tur

Ja som a 25 de febrer. I com qui no vol la cosa, d'aquí poc estarem una altra vegada a Setmana Santa; aquest any la Quaresma ha arribat molt aviat. Penso: "Com canvien les coses amb el pas del temps!". No entro a jutjar que és millor, però... i tant que hem canviat! Ara la vivència de la Setmana Santa es divideix en tres tipus de gent: els que aprofiten per anar de vacances, els dels oficis i els de les processons. Bé, potser em protesteu això, però us ben asseguro que jo o veig així. I òbviament, els petits pateixen o gaudeixen d'aquests canvis dels grans.

Nosaltres, l'Associació de la Passió Infantil, de veritat que patim aquesta situació. Quan representem la Passió? Per Setmana Santa? Ni parlar-ne! Molts pares surten. Bé, doncs fem-la una setmana abans. No, que hi ha la processó de la cofraria, alguns avisen. Abans? Imposible, aquest any ve molt baixa la Setmana Santa... i passat Pasqua? No, què dius!

De fet, el principal problema és un altra:

és amb qui fem la passió Infantil. Estem tan angoixats buscant el millor pels nostres fills que no pensem, moltes vegades, en aquelles petites coses que ens fan feliços i que no costen diners. Sí, sí, avui també hi ha coses que no costen diners! Per exemple, participar a una actuació a la parròquia. La Passió Infantil, una representació de la vida de Jesús, és un espai de catequesi pels infants. Els ensenya a perdonar, a confiar en ells mateixos, a expressar-se en públic i entendre allò que llegeixen.

A més, aquesta activitat també obra camins en l'amistat dels infants que al llarg dels anys pot resultar un dels més grans tresors de la seva vida. Un amic de la infantesa és un regal dels Àngels. O no? ■

Pilar Tur és directora de la Passió Infantil de Mataró

El 3% i els veïns del Carmel

Fèlix Rubio

Recentment, com tothom sap, els veïns del Carmel van haver de marxar sobtadament de casa degut a què un forat de varis metres cúbics de volum (uns 16.000 aproximadament) amenaçava l'edifici on vivien. Aquest afer no hauria passat de simple notícia si no hagués sigut perquè l'esvoranc havia estat provocat per les obres de la línia 5 del metro de Barcelona.

Dimissions, cessions, debat parlamentari centrat en aquest tema... fins que al senyor Maragall se li acut insinuar suposats actes de corrupció de l'anterior govern (comissions d'un 3% en algunes obres públiques). Fins i tot els seus socis

es van quedar parats al veure el caire que prenién les coses, donat que aquesta no és l'estratègia que havien acordat... i amb raó.

El pitjor, no obstant, és el sentiment d'imptència que vivíem els telespectadors (i suposo que els assistents afectats) en veure com després de tres hores d'argumentació i dues de debat, la cosa va acabar tractant del tema del 3% i de com tots els partits miraven de tirar pilotes fora per si s'hi enganxava algú altre... simplement indignant. ■

Fèlix Rubio
és estudiant

L'altra Pasqua

Gemma Figueras

De Pasques n'hi ha de molts tipus, forces destinades als joves, però de l'única que puc parlar és de la Pasqua Jove que fan els Maristes al Monestir de Les Avellanes (Lleida). No descriuré les mises i pregàries que s'hi fan, només vull parlar dels sentiments que vaig sentir el primer cop que hi vaig participar, durant aquells dies tan intensos.

L'emoció principal fou de sorpresa per l'ambient que allà s'hi respirava. Era com entrar en un món paral·lel, que poc tenia a veure amb la vida "real". Tot era normal, és clar, però les diferències quedaven a part, tothom ajudava i col·laborava en les diferents tasques, on tothom es respectava... El que hauria de ser normal, vaja, però que generalment és rar de trobar.

Vaig destinar els temps de silenci anteriors a les celebracions a pensar en a-

questa "normalitat". Arriba un moment en que les notícies de les guerres, la mortalitat infantil per gana, l'incompliment dels Drets Humans, i fins i tot els maltractaments que hi ha només uns carrers més amunt de casa, passen a formar part de la nostra quotidianitat, sense que ens inmutem ni sorprenguem.

Aquell primer any a Les Avellanes vaig créixer molt, i no va ser pas en alçada, precisament. Des d'aleshores cada any hi torno; és un lloc que m'ajuda a pensar. I a fer-ho de veritat, no com ho fem normalment -que si els exàmens, que si la feina, que si regalar una cosa a no sé quinó a pensar en nosaltres i en el món on vivim. ■

Gemma Figueras
és estudiant

Okupes al carrer

Carlos Guillén

El tema dels okupes està últimament de moda a Mataró pel desallotjament de local ocupat al carrer Lepanto. Jo mai he entès per què un grup de joves, normalment amb família sense problemes econòmics, s'empenyen en ocupar un lloc que ni és seu ni tenen el permís per habitar-lo. La història ens demostra que el millor instrument mai utilitzat perquè els individus tinguin cura i es preocupin per les coses és donant-li la seva propietat, és a dir, "privatitzant" els pisos, els terrenys, els cotxes, els aparells, la roba, els aliments, etc. Ens podríem imaginar un món en què els pisos no estiguessin registrats al nom de ningú o que fossin propietat de les Administracions Públiques? Si fos així probablement encara estaríem caçant cada dia per menjar i picant pedres per obtenir foc. A partir de tenir la propietat, aquesta cal respectar-la perquè tingui validesa i sentit. No importa si la gent disposa d'un local buit amb expectatives d'instal·lar un futur negoci o si una família compra una casa per anar a viure només a l'estiu. La llibertat de comprar el que vulguem i donar-li utilitat (o no) és el problema de cadascú. No és excusa que un pis no s'utilitzi en aquell moment per trencar el pany i anar-se'n a viure allà. Imaginem ara un okupa que tingui un cotxe i que només el faci servir el cap de setmana. Estaria d'acord en que li agafessin sense permís el seu mitjà de transport durant la setmana algú que ho necessiti per anar a treballar? Els joves d'ara ho tenim difícil per emancipar-nos, però l'única manera de fer-ho és treballant i estalviant per poder pagar una hipoteca o un lloguer. Aquest és el camí per deixar de viure amb els pares. ■

Carlos Guillén
és estudiant

fotoNOTÍCIA | Junts també en una església

SERGIO RUIZ/CAPGRÓS

Mataró ha estat una de les primeres ciutats en patir els problemes de convivència entre alguns dels seus veïns i una comunitat musulmana -any 2002, mesquita de Rocafonda- però també la pionera en el diàleg interreligiós. Divendres dia 11 un grup de musulmans va participar a la vetlla de reflexió i pregària que es feia a l'església de Sant Pau en motiu de la campanya de Mans Unides. Un nou pas després de les visites que els cristians ha fet a la mesquita de Rocafonda els darrers Ramadà. ■

LLEGINT EL DIARI AMB...

J.S.

Miquel Guardiola,
president del GIMM

DESALLOTJAMENT OKUPA.

Respecte les dues bandes, okupes i policia, no trobo bé que es solucionin les coses amb fets i violència si es poden fer amb paraules. El diàleg sempre és primordial. Els dos col·lectius no parlen el mateix idioma i, per tant, potser els mancaria un mediador. Ara bé, si en aquest país s'hagués fet realitat una política social de l'Estat del Benestar, els okupes no tindrien raó al queixar-se, ja que la política d'habitatge és una vergonya.

EL FORAT DEL CARMEL. És increïble que amb tots els tècnics i coneixements d'avui dia hagi passat una cosa així. Abans em pensava que la gent ho perdia tot a les guerres o amb terratrèmols, però ara ha passat prop de casa i de forma localitzada. Els veïns del Carmel han perdut tot un món de records, fotografies familiars o l'ós amb què dormia un infant.

UN ANY DE L'11M. Penso que s'ha d'estar molt desesperat o boig per fer una cosa així. És increïble que algú pogui arribar a aquest grau de fanatisme i barbàrie. Aquest tema s'ha conduït de forma vergonyosa. Ens han tractat com nens petits que no se'ns poden explicar les coses. La comissió va ser una altra vergonya i crec que la societat hauria d'haver reaccionat. ■

Migració: un valor, un dret

Josep Maria Lara

Tota la creació, segons el llibre del Gènesi, fou donada a la Humanitat, que aleshores només era Adam i Eva. Aquesta creació incloïa la propietat de tots els valors, de totes les qualitats i valors: contemplar, usar, crear, servir-se'n de totes les criatures. El dret sobre la Terra feia a la primera Humanitat propietària i migratòria: podien anar a tot arreu i "donar nom" a tot, fent-s'ho seu. Tots els pobles de la Terra tenen, doncs, com un dret natural primogeni, la migració. Passats mil·lenis i segles, famílies, clans i nacions de la propietat de la Terra n'han fet parts privades, amb fronteres, amb cert sentit exclouent.

El dret de la propietat privada no pot excloure arbitràriament la funció social en benefici d'altres. El país que rep té el dret de condicionar i ordenar la seva immigració. L'immigració, de per sí, no és un problema, ni una qüestió de beneficència, però sí ho és a nivell d'immigrants. Aquesta és la meva preocupació: la tragèdia d'alguns immigrants, plens de problemes i pidolant a beneficència per subsistir. Deixem la tragèdia allà, a les pateres, i aquí, analitzem perquè han vingut a Mataró. Per a ells som "Europa paradís de l'abundor". També deixem de banda el problema de la indocumentació. Doncs quedem-nos amb la immigració a

nivell de les persones, que no tenen ni habitatge ni treball. Aquest són alguns dels seus problemes: als albergs només hi poden dormir tres nits, durant el dia han de donar voltes pels carrers, no poden contactar amb la família, es fan insistents i exigents demanant a les poques persones que els ajuden, viuen moments de depressió i els fan sentir delinqüents quan en tot moment se'ls demana la documentació, entre altres coses.

Malgrat tot el bé que ja fan les institucions, crec que haurien de fer més. No sé si és fer volar coloms o podria ser una acció accessible per l'Ajuntament de Mataró, l'acció civil i l'Església. Se'ls podria donar un salari diari de cinc euros, obrir una llar de dia, un espai on dormir i un equip de psicòlegs, assistents socials i metges per atendre'ls.

El Llibre de l'Èxode recorda que el Poble de Déu emigra d'Egipte i esdevé immigrant vers la Terra Promesa. Després Jesús la féu Terra Santa, pàtria de tots. Fem tot el possible perquè no es perdin els valors dels immigrants, podem enriquir-nos amb ells i que trobin amb nosaltres la germanor que els faci sentir com a casa. ■

Josep Maria Lara
és mossèn del convent de les
Clarisses Caputxines de Mataró

contraVALORS. Xavier Manté | Enhorabona

He vist que anem pel bon camí: l'exercit té dificultats per cobrir places de soldat i d'oficials. Segons la premsa, sembla que hi ha 30.000 places vacants. Ni els anuncis per la tele, ni els autobusos de propaganda i d'afiliació que volten per les Espanyes, han aconseguit despertar l'interès professional dels joves. Ja prometen bona formació i sous que no estan gens malament, però ni així. En uns moments en què les ofertes professionals per els joves solen ser contractes escassos, precaris i mal pagats, costa entendre que el jovent no s'enroli en un exèrcit

professional, tecnificat i competent. Les causes caldria estudiar-les, però deixeu-nos creure que allò d'"Aturem la guerra" deu estar una mica en el fons de les raons per rebutjar l'oferta del exèrcit. En totes les manifestacions, els joves hi eren majoritàriament i ho cridaven a consciència. Ara es tornen a manifestar individualment rebutjant una oferta de treball llaminera. Felicitats, nois, anem pel bon camí. El contravalor aquesta vegada, el representa el ministre Bono i el govern, que no disminueixen el pressupost de Defensa sinó que l'augmenten. ■

Déu? Sí, No, Ns/Nc

TONI CANAL

MONOGRÀFIC

Amb l'arribada de la Setmana Santa els diversos elements de la religiositat popular surten al carrer. I amb ells, les preguntes eternes que tothom es fa. Crec? O no crec? I en què crec, en tot cas? En parlem en aquest especial monogràfic.

PER SABER-NE MÉS

- ◆ AA.VV.; Cartes creuades, des de la fe i l'agnosticisme. Ed. Mediterrània. Barcelona, 2000.
- ◆ Artigas, Mariano; Ciencia, razón y fe. Ediciones Universidad de Navarra, S.A Pamplona, 2004.
- ◆ Martini, Carlo. M. En que creuen els qui no creuen. Ed. Empúries, 1997.
- ◆ Frankl, Viktore E. i Lapide, Pinchas; Búsqueda de Dios y sentido de la vida: Diálogo entre un teólogo y un psicólogo. Editorial Herder, S.A. 2005.
- ◆ Kung, Hans. ¿Existe Dios? Respuesta al problema de nuestro tiempo. Editorial Cristiandad. Madrid, 1979.
- ◆ Torralba, Francesc; Vint-i-cinc catalans i Déu. Editorial Planeta S.A.Barcelona, 2002.
- Pàgina de l'Associació Ateus de Catalunya: <http://www.ateus.org>
- Revista Interreligiosa: <http://www.dialogal.com>

Religió, cultura i societat

Quina explicació pot aportar l'antropologia a la comprensió de la religió? Dos punts possibles de partida, clars i específics: el primer, l'explicació comparativa de la lluita de l'home per dominar la naturalesa i el segon, l'explicació comparativa de la lluita per dominar el pensament. Hi ha múltiples sortides –múltiples societats– i totes vàlides, independentment del nivell tècnic de la societat, ja que la religió té una certa lògica autònoma.

En primer lloc, es pot respondre a què és la religió mostrant la seva utilitat. És a dir, pot servir per fer possible el funcionament de la societat, per crear punts de vista comuns i interpretar experiències col·lectives o per expressar institucionalment els conflictes socials sense fer perillar el grup, etc.

Aquests èmfasi funcional es pot centrar, o bé en l'individu, o bé en el grup.

El punt de vista individual fa més èmfasi en l'individu que en el grup, és allò que C. Geertz anomena un "sistema de símbols que actua per establir en els homes potents motivacions, mitjançant la formulació de concepcions generals de l'existència, de tal manera que aquestes motivacions semblen reals". Així, la religió sorgeix per poder solucionar els conflictes dels homes davant tres aspectes, tres preguntes, que amenacen amb crear caos:

- Per què sofrim? (Capacitat d'aguantar)
- Quina és la nostra destinació? (Capacitat analítica)
- Per què sofrim tot i ser innocents? (Posicionament moral: bé i mal)

Per poder explicar per què la religió és compartida per la comunitat i per què existeix la jerarquia sacerdotal, cal plantejar-se les pràctiques rituals que donen a la religió una factualitat, fet que comporta l'acceptació d'una autoritat per part dels participants.

La teoria contrària –col·lectivisme– que inicia E. Durkheim veu la religió com un sistema de creences compartides pel grup i mantingudes per una església, un lloc on es reuneixen les gents que comparteixen aquesta creença. Durkheim creu que Déu és l'expressió de la comunitat, i que en realitat la religió fa una funció de cohesió social, sotmetent l'individu al grup, ja que per a ell la mentalitat col·lectiva és quelcom més que la suma de les mentalitats individuals. La mentalitat col·lectiva té una lògica pròpia que supera la lògica individual: aquesta tradició sociològica és present també en la base del pensament marxista i de l'anàlisi de la ideologia i de la falsa ideologia, com a superestructura, depenent en última instància de les condicions materials infraestructurals...

Objeccions a aquesta última teoria i respostes de la sociologia de Durkheim:

1.- De quina manera la religió ajuda l'individu? Resposta: la religió proporciona representacions col·lectives a les quals

La religió proporciona representacions col·lectives a les quals l'individu recorre quan té problemes bàsics

10 valors

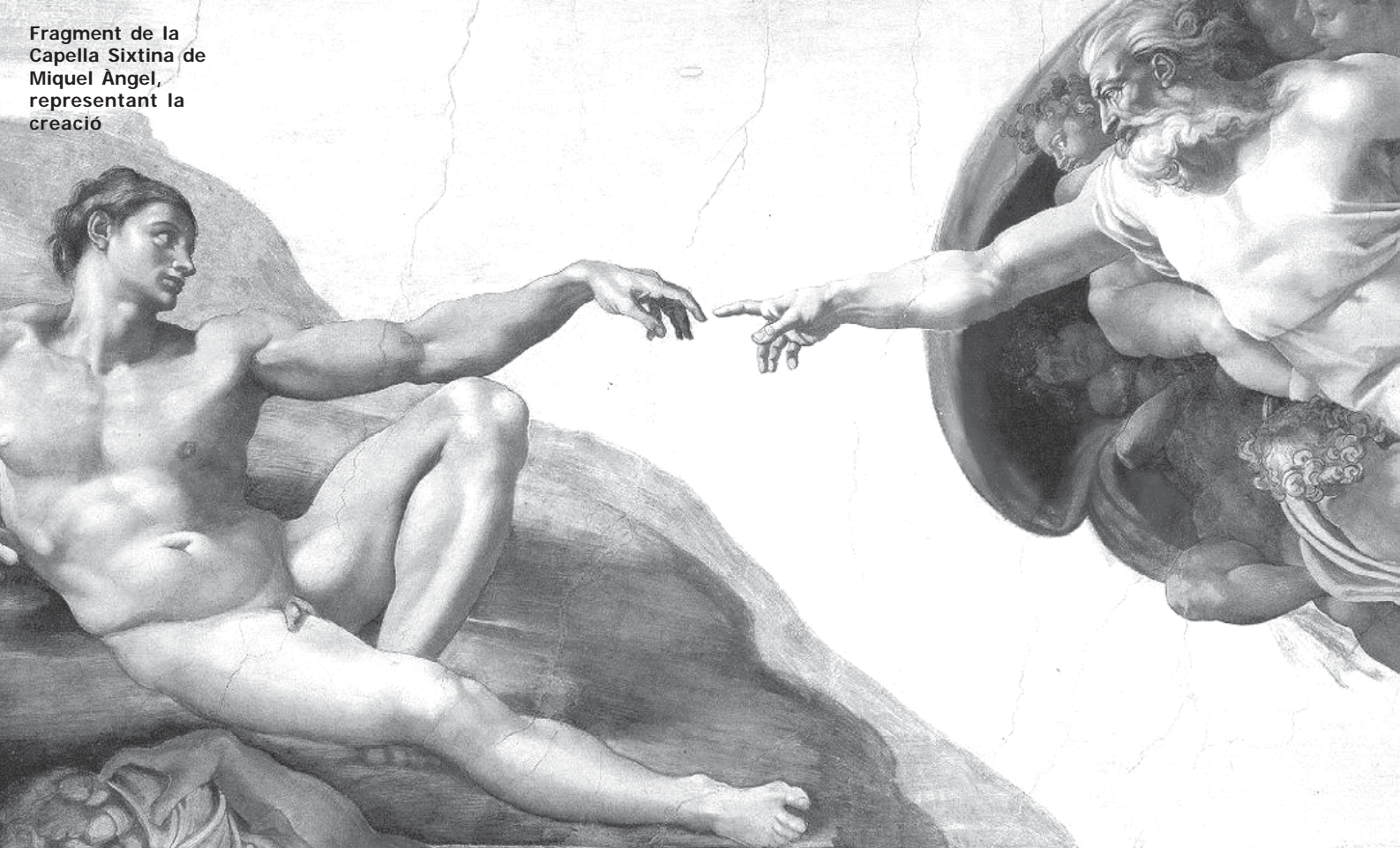
les frases

"La religió sense la ciència seria cega, i la ciència sense la religió seria coixa". **Albert Einstein**

"Sóc ateu gràcies a Déu". **Luís Buñuel**

"Només hi ha una religió veritable, però poden haver-hi molts tipus de fe". **Immanuel Kant**

"Agnosticisme simplement significa que una persona no dirà que sap o creu si no té bases per sostenir el que creu". **Aldous Huxley**

l'individu recorre quan s'enfronta a problemes bàsics.

2.- Existeix un intel·lecte grupal per damunt de l'intel·lecte individual? Resposta: la unitat d'acció no és pas l'individu biològic, és el grup. Les persones no pensen en si mateixes sinó com a membres del grup.

3.- Com s'explica que la religió no sigui sempre font de solidaritat, sinó també de conflictes? Resposta: les societats complexes tenen diferents visions a causa dels diferents interessos; la religió serveix per mitigar conflictes i cohesionar els segments malgrat els problemes.

Encara que les dues teories han marcat una divisió tradicional de les ciències socials, la veritat és que amb una anàlisi completa hi caben les dues, ja que es complementen. La teoria individualista posa l'accent en la utilització dels valors religio-

sos en cada individu (els símbols) i la teoria grupal destaca els aspectes sociològics derivats de la jerarquització social, de l'activitat del grup, etc. Les dues teories queden implícites en la definició de Geertz, perquè els símbols són una font d'informació exterior per a l'individu que li configuren la forma del grup. Els símbols són compartits per tots a través del mite (història contada) i del ritual (acció de grup). Alguns elements del mite no surten al ritual i si bé alguns antropòlegs prefereixen

L'èmfasi funcional de la religió es pot centrar o bé en l'individu o bé en el grup

"On acaba la biologia comença la religió".
Gilbert Keiht Chesterton

"L'important avui no és la diferència entre els que creuen i els qui no creuen, sinó entre aquells que els importa i aquells que no".
Abbé Pierre

"La impossibilitat de provar que Déu no existeix, és la millor prova de la seva existència".
La Bruyere

"L'home troba a Déu darrere de cada porta que la ciència aconsegueix obrir". **Albert Einstein**

La religió és un sistema de creences, tant individuals com col·lectives, que serveixen per l'acció

estudiar els mites, d'altres com Víctor Turner prefereixen els símbols rituals, perquè és aquí on s'evoquen i es resolen emocions poderoses del grup (en l'acció, no en la història contada) i per tant, s'hi adapten millor com a elements de l'ordre social (són més funcionals). Això permet explicar les pràctiques religioses sobre la base de la seva utilitat social. És a dir, les dues teories són vàlides, però fent més èmfasi en la pràctica grupal a través dels ritus que en la percepció individual a través del mite.

Quan es vol investigar el significat dels símbols religiosos, és necessari descobrir tot el sistema de missatges que un símbol duu en si, és a dir, explicar tot el conjunt de múltiples facetes que pot tancar. Per aconseguir això, la solució més simple és prendre un element concret –per exemple, el concepte d'ànima– i fer una llista d'idees associades, investigant tots els aspectes culturals que poden explicar dit element; així se'n té una visió plena (mètode descriptiu d'Evans-Pritchard). V. Turner ha ideat un altre mètode: dividir els símbols rituals en un pol sensible (que emet sensacions i emocions) i un pol ideològic (que permet donar significat i crear valors normatius). Per a Turner, el símbols condensen multiplicitat de significats referencials i emocionals: una creu, per exemple, descriu tota una visió del món i alhora una història de Jesús.

Crec que estarem d'acord amb aquest mètode: els humans tenim un pol sensible, emocional i un pol ideològic, cognitiu. Aquest pol cognitiu o racional serveix per vehicular els sentiments d'una manera coherent, per tal de no tenir cascades de

sentiments descontrolats; però alhora el pol emocional és necessari per condensar les multiplicitats polisèmiques de les sensacions, cosa que el pol cognitiu o referencial no podria descriure d'una en una...

És possible donar un pas més i no solament descriure un símbol, sinó tot el conjunt d'un sistema? Geertz advoca per examinar el ritual com un text obert que emet missatges desxifrables, és a dir, un mètode de comprensió psicològica que estudia els aspectes cognitius dels actors. Per exemple, a Bali la gent és molt amable i tranquil·la, però organitzen un ritual de baralla de galls (molt violenta). Els galls es barallen entre ells a mort i representen simbòlicament els seus amos. Quan un gall mor, és simbòlicament l'estàtus del seu amo qui mor. El símbol ritual serveix per percebre certs nivells de relació que si estiguessin lliures fora del ritu serien perillosos (millor la lluita de galls que la d'homes).

Per acabar, podríem dir que la religió és un sistema de creences, tant individuals com col·lectives, que serveixen per l'acció. M'explico: hom necessita trobar-se simbòlicament en un lloc al món, i alhora necessita justificacions ontològiques –essencials– per donar significat retro-alimentador a la seva pròpia existència. Però no tan sols és això, també és una eina –com tota ideologia, utopia o visió del món– per situar i estructurar el dia a dia. És com un metaparadigma que serveix per enquadrar en una teoria –o visió més profunda– les visions i accions quotidianes, els préstecs mutus i les relacions amb els nostres i amb els altres. Hom primer sent o percep, com deia Manuel Sacristan, una visió del món que es irreductible a

"Tenim suficient religió per odiar-nos, però no suficient per estimar-nos".
Jonathan Swift

"Per un home amb l'estómac buit, el menjar és Déu". **Mahatma Gandhi**

"La religió respon preguntes que, sense la religió, no existirien".
Perich

"Religió que raona, religió morta". **Goethe**

En la complexitat de la societat industrial-capitalista la gent necessita compartir una identitat grupal

comprovació empírica, i és després que per viure-la en grup i projectar-la de manera referencial li cal una cobertura metodològica i funcional. I és en això que hom es fa cristià o es fa marxista, per dir només dues entre múltiples possibilitats. Però fer-se marxista o cristià es posterior a sentir i fer-se pròpia una manera de entendre el món de manera essencial.

Avui dia estan molt de moda les religiositats laiques i les lliures adscripcions identitàries: per què? Doncs perquè en la complexitat de la nostra societat industrial-capitalista la gent es troba isolada, necessita pertànyer i compartir una identitat grupal, no sols a partir d'aquest grup sinó de la visió del món que hom assumeix a través de la identitat. Així funciona el món de la ment, i al meu entendre, aquí hi trobem l'essència funcional de la ideologia en sentit general, i de la religió com a ideologia mística. ■

Xavier Nieto és antropòleg. Especialista en Antropologia Simbòlica i en Epistemologia. Ha treballat temes de religiositat laica, creació identitària i creació de paradigmes teòrics en ciències, aplicats al camp de la comunitat científica de l'antropologia.

"Igual que un arbre té una sola arrel i múltiples branques i fulles, també hi ha una sola religió veritable i perfecta, però diversificada en nombroses branques, per intervenció dels homes". **Mahatma Gandhi**

"Tant en política com en religió, hi ha com a mínim dos tipus de militància: la dels qui es prenen les veritats provisionals com a dogmes i la dels qui consideren els dogmes veritats provisionals". **Jaume Reixach**

Agnòstic: Agnòstic és aquell que només creu amb les coses demostrables, per tant, no es planteja si Déu existeix, no creu en la seva existència o inexistència fins que no siguin alguna d'elles demostrables.

Agnosticisme: Doctrina que afirma que l'existència de Déu i altres éssers espirituals no és segura ni impossible, perquè no ha estat aprovada ni refutada. Considera inaccessible a l'enteniment humà tota noció de l'absolut.

Ateisme: Doctrina que nega l'existència de la divinitat. Històricament, de vegades s'ha utilitzat de forma errònia per qualificar aquelles persones que no creien en una creença dominant. La paraula ve del grec; de la suma del prefix "a" (negació) i del mot "theos" (Déu).

Ateu: Persona que nega l'existència de Déu.

Creença: Actitud mental d'acceptació d'una proposició, sobretot respecte temes religiosos, com a vertadera.

Creient: Persona que creu en les doctrines d'una religió, que professa una fe religiosa.

Déu: Nom genèric amb què hom designa l'anomenat *ésser suprem*, o bé, simplement, cadascun dels éssers sobrehumans que dominen un àmbit determinat del real, objectes.

Fe: Adhesió personal a Déu, a una religió, a una realitat o un ideal que hom pren com a sentit darrer de la pròpia existència.

Laïcisme: Doctrina que defensa la independència de l'home, de la societat i, més particularment, de l'estat de tota influència eclesiàstica o religiosa.

Laïcitat: Sistema que exclou les esglésies de l'exercici del poder polític o administratiu, i de l'organització de l'ensenyament.

Misticisme: Un coneixement immediat, directe, intuïtiu de Déu o d'una realitat essencial, adquirit per mitjà d'una experiència religiosa personal.

Religió: Conjunt de creences i conviccions, d'actituds i sentiments i de maneres de comportament que vinculen una persona o un grup humà amb allò que hom reconeix com a sacre, misteriós o transcendent i sovint identifica amb Déu o el diví.

Religiositat: Qualitat de qui és religiós, de qui té sentiments religiosos.

Teisme: Doctrina que afirma l'existència d'un Déu personal creador i provident.

Teologia: Ciència que, des de la fe i a partir de les dades de la revelació, cerca de donar raó i de fer comprensible per al creient el misteri de Déu pel que fa a la manifestació i la comunicació a l'home en la història de la salvació, culminada en el Crist i expressada en l'Escriptura.

"Vaig recuperar la fe davant una mort"

Nascut a Mataró l'any 1956 va conèixer la religió a casa i després a l'escola. No va quedar-ne convençut i se'n va desvincular durant una bona temporada. Ara fa uns anys va tornar a descobrir la religió i actualment es considera una persona creient.

PER JOAN SALICRÚ

Com comença la seva relació amb el fet religiós? Vaig néixer en un ambient molt determinat: catòlic, apostòlic, romà i molt ortodoxa, religiosament parlant. Llavors feia tot allò que tocava: anava a missa -primer m'hi feien anar i després hi anava- i també anava a una escola catòlica, a Santa Anna. Vaig néixer en un ambient en què la religió no m'era estranya, on la fe la vivia normativament, amb moltes definicions. El fet religiós el sabia, el coneixia, però no l'havia assimilat. Tot era molt formal. Per tant, em costa considerar si abans tenia o no tenia fe.

Fins i tot havies cantat en una coral religiosa.

Sí, de molt petit em van fer entrar a l'escolania de Santa Anna. Quan tenia set o vuit anys el pare Joan va passar per les classes a buscar nens per a fer un cor. Jo hi vaig participar

"Als disset o divuit anys em vaig allunyar del món religiós i d'allò que m'havien ensenyat"

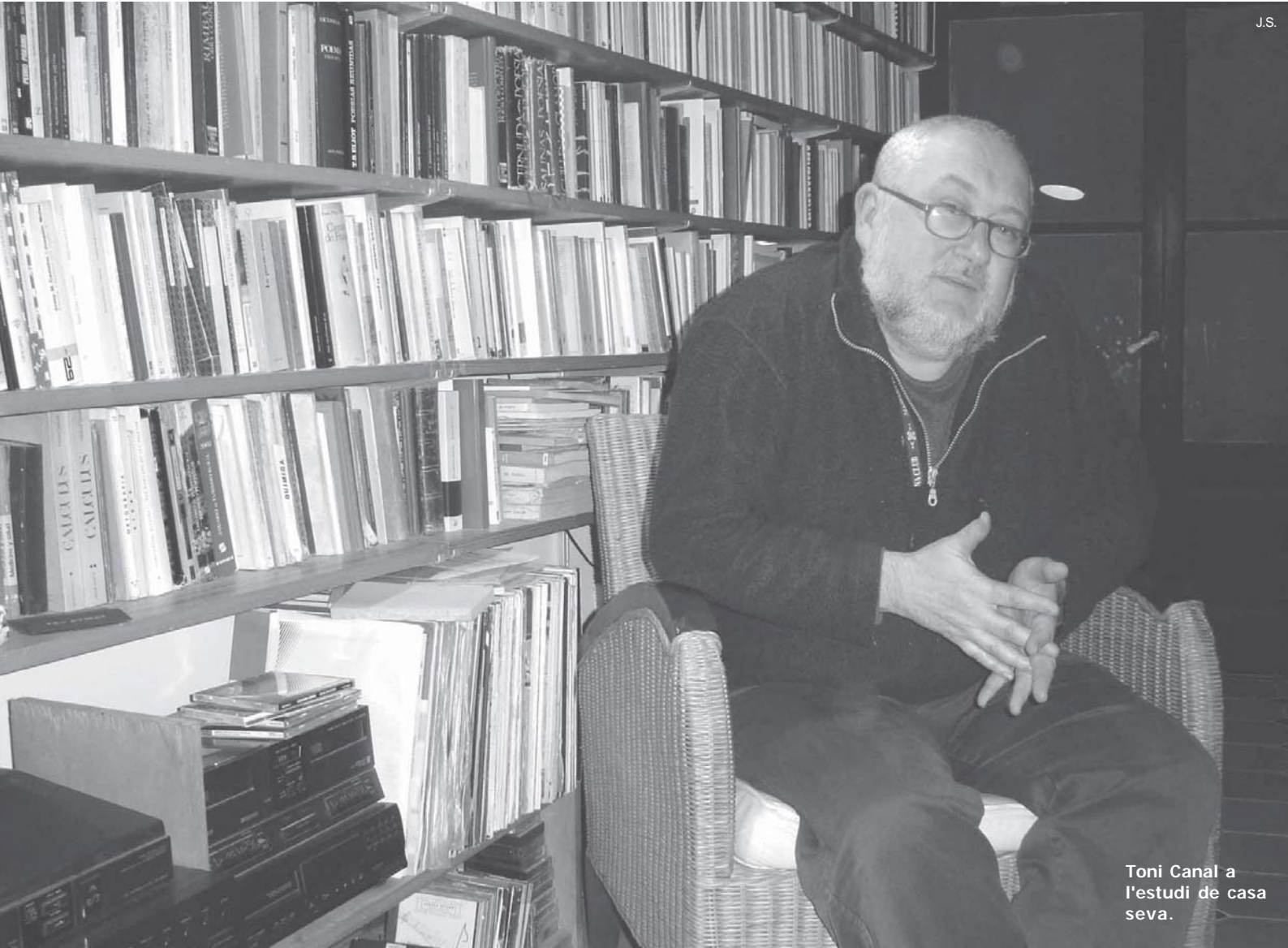
i a partir d'aquí començo a viure més la religió perquè m'agrada molt cantar. Llavors cantava les cançons que en aquells temps es cantaven a les misses. Aquesta activitat després serà important per mi perquè m'ajudarà a viure més les coses i entendre-les.

El canvi es produeix durant la joventut.

Sí. Després, fora de Santa Anna, em vaig moure en un ambient catòlic en català i lleugerament vinculat a les tradicions. Però ho veia tot molt superficial, molt formal i ritualitzat. En un moment concret, la religió dins mi entra en crisi i deixo de valorar el fet religiós. A partir dels disset o divuit anys, m'allunyo d'aquest món i em distancio de tot allò que m'havien intentat ensenyar i transmetre els pares. Deixo de creure i ja està; tot i no renegar mai de res... La nota final, que em va fer deixar de creure, va ser una carta de sant Pau on es diu que les dones callin a les assemblees i que preguntin els marits a casa. Vaig pensar que era d'una grolleria imperdonable mantenir això. D'això ja en fa trenta anys. Vaig veure que aquell no era el meu ambient, no perquè jo fos una persona sensible al tema de la discriminació de la dona, ja que en aquell temps tots érem masclistes, sinó perquè la carta em va fer entendre que allò no anava enlloc. A partir d'aleshores només vaig anar de tant en tant a algun funeral. Vaig pensar: "que s'ho facin ells, que la religió és una cosa de rics i per gent que no vol veure la realitat" I em vaig allunyar completament del fet religiós i sense sentir cap buit perquè ja vivia dins una certa estabilitat emocional.

I quan torna a apropar-se a la religió?

El pare feia molts anys que estava malalt i era un procés que l'anava degenerant. Tots els germans el vetllaven. Un dia, al costat del pare, algú s'exclamava: "Tan anys de creure en Déu, tants anys patint... tot per acabar així?". En aquell moment em va venir una escopetajada, com un gerro d'aigua freda, i vaig pensar que el pare acabava així perquè Déu ens havia fet lliures. Llavors ho vaig entendre. Déu no ens condiciona, no

Toni Canal a l'estudi de casa seva.

ens porta aquí o allà, ens fa lliures perquè som a imatge i semblança d'ell. A partir d'aquell moment hi ha dubtes que comencen a encaixar i passo a veure el fet religiós d'una altra manera. No veig la religió com una colla de doctrines, sinó com una relació personal amb Déu, que no depèn del que diuen les doctrines, sinó dels teus propis pensaments i de les teves accions. A partir d'aquell moment em torno creient i més tard recupero l'assistència a missa. La meva dona també em fa de reintrodutora en aquest món. Però que quedi clar que no em considero exemple de res ni per ningú.

Ara no m'avergonyeixo de creure; estic convençut de l'existència de Déu i la presència de Déu entre els homes. No veig el fet religiós com un conjunt de normes imposades sinó com una vivència que es viu i que es pot compartir amb els demés sense obligar ningú a res. Evidentment, no deixo de creure que encara hi ha un excés de Sant Pau en el món oficial de l'Església i del clergat, però m'ho agafo d'una altra manera. També començo a llegir la Bíblia; és un llibre molt desconegut pel mateixos creients, i descobreixo altres lectures a part de Sant Pau, que se m'havia quedat clavats. No prescindeixo dels capellans, però passo a considerar-los administradors d'una

sèrie d'accions que formen part de la vida religiosa.

Què pensa quan davant una desgràcia algú comenta: "Per què Déu permet que passi això?"?

Déu no vol les coses, les coses senzillament passen. Déu ens fa lliures i ens acull si nosaltres l'acceptem. Els homes som persones lliures i no funcionem com ninots segons la seva voluntat. Pensar que les coses en les envia Déu i per tant hem de patir les desgràcies és una forma molt poc madura de viure la fe, encara que hi hagi persones que des de la mateixa Església oficial mantinguin aquesta visió. En aquest sentit, també he après a no jutjar a ningú per la manera de viure o creure la fe. Només Déu sap que hi ha en el cor de cada home.

Creu que la gent sap distingir entre religió i religiositat?

No, hi ha una gran confusió, fins i tot als creients no els interessa massa profunditzar gaire en això i ho veu en tot molt superficial i inútil. El tema religiós està molt confós i poc valorat, però aquesta situació respon a la història i a l'Església d'aquest país, entenent-la com la història del clergat, encara que l'Església som tots. Som un país superficial i no només en això. ■

"No accepto que la religió em domini"

Sergio Laniado va néixer a Buenos Aires (Argentina). És professor de belles arts, fa decorats i regenta una botiga d'artesanía a Mataró, on viu des de fa quinze anys. Encara que els seus pares el van educar en la fe jueva ara no és membre de cap religió.

PER MARIA SALICRÚ-MALTAS

ren creients els seus pares?

E Vaig néixer en una família jueva. Els meus avis materns eren immigrants de Síria i Turquia. Ells seguien una tradició religiosa molt forta: tots els rituals, la manera de cuinar la carn... Els meus pares formaven part del moviment conservador, el qual ja no era un judaisme tan tradicional com el dels avis, sinó un judaisme adaptat a la modernitat, entre reformista i ortodox. Vaig ser educat en una escola jueva. Encara que no era un centre ortodox, teníem una doble educació: al matí fèiem el curs lectiu normal amb castellà i a la tarda ens escolaritzaven en hebreu, en aquestes hores sobretot fèiem literatura, llengua i religió. En família celebràvem les festes tradicionals, però només aquelles més assenyalades: el dia del perdó -*yom kippur*- i l'any nou. Fèiem dejuni però no estàvem obsessionats amb el tema.

"Tothom ha de fer sempre allò que li dicti el cor i la consciència"

Quan adquireix una visió pròpia de la religió?

A Secundària els pares em van apuntar a un col·legi públic. Allà vaig canviar d'ambient. Durant les festes senyalades la família continuava reunint-se i anàvem al temple a resar. En aquell temps feia dejunis, però ja no com una cosa religiosa sinó perquè em sabia greu trencar una tradició. Per exemple, a casa mai havíem cuinat porc, però no per una qüestió religiosa, sinó per una tradició que la mare seguia per respecte als seus pares. Jo ara em menjo sense cap problema, sense por a l'infern.

Per tant, el canvi s'esdevé...

Encara que sembli una contradicció, quan deixo Argentina i me'n vaig a viure tres anys a Israel. Llavors veia Israel com la Terra Promesa, però quan arribo allà descobreixo que és un país normal i que la gent dona la mateixa importància a la religió que a qualsevol altre part del món. Només el 10% de la població d'Israel és religiosa ortodoxa i la resta és conservadora-tradicional. Senzillament, respecten la religió perquè forma part de la seva personalitat; està barrejada amb la vida diària. Només els ortodoxes lluiten i posen pals a les rodes del govern perquè no es perdin les velles tradicions. Ara la gent no viatja els dissabtes no per una qüestió religiosa, sinó perquè no hi ha autobusos. Per exemple, només viatja qui té cotxe particular, sigui sàbat o no ho sigui. Abans aquí a Espanya passava una cosa semblant, la gent anava a missa perquè sinó era marcat socialment.

Desencantat va anar perdent la fe.

Quan veus que la gent "passa de tot" et desencoratges. En el primer any a Israel per primera vegada no vaig fer dejuni. Abans, quan vivia a la Diàspora les tradicions em semblaven identificatives d'un poble, però quan vaig conèixer aquest poble vaig veure que ells no les complien i ràpidament vaig pensar "per què ho haig de fer jo?".

Ara què pensa de les religions?

Totes les religions són vàlides. Són diferents clubs d'un mateix esport. Déu és el futbol i cada equip l'interpreta de maneres diferents. De fet, totes les religions busquen un ser superior. Abans la religió era com la psicologia d'ara. Tothom era més analfabet i es depenia més de les desgràcies i les coses naturals, per tant, quan un sacerdot els deia que les coses passaven perquè s'havien comportat incorrectament amb el Senyor s'ho creien. Jo ara no necessito el teatre de les religions per sentir-me religiós. Si un oriental vingués a Occident al·lucinar, perquè aquí les cases no tenen petits temples. Nosaltres necessitem un espai on reunir-nos a veure'ns i ser vistos, quan la religió la podem practicar tranquil·lament a casa. Ara veig la religió com una política de partits; "el meu és el millor i estic en contra dels altres". Em vaig casar amb una dona de família cristiana catòlica, però no vaig voler educar els meus fills religiosament, si més no, de forma partidista. Això sí, quan em pregunten sobre aquest tema els responc. Malgrat tot, reconec que el judaisme té una qualitat, no és una religió conversora, justament al contrari. No s'imposa socialment com han fet altres religions, no fa proselitisme.

Però creu en Déu, actualment?

Ara no em plantejo aquesta pregunta. Senzillament no vull que un ésser superior dirigeixi-hi els meus actes. No miro cap enfora sinó cap a dins. Crec que tot allò que jo no faci pel pròxim ningú ho farà per mi. Tots els valors ètico-morals de la religió són collonuts i tots els principis religiosos són vàlids. Diuen "no mataràs", doncs perfecte. Ara bé, quan les religions passen a dominar-te la vida no les accepto. Els capellans sud-americans han de fer allò que diu Roma. Els xiïtes i els sunistes dins l'islam estan a matar. Les religions han fomentat la separació de la gent. Ara ja no celebro cap tradició jueva i si ho faig és senzillament una excusa per reunir la família. No m'he tornat antireligiós, però penso que tothom ha de fer allò que li dicti el seu cor i la consciència. Les tradicions religioses es poden mantenir com a fenomen cultural, però no perquè ens ho marquin els pares o algú superior. Mai m'he considerat un jueu en el sentit estricte, perquè no he acceptat tots els dictàmens d'aquesta religió. Ara el judaisme es conserva més a fora d'Israel per enyorança que en el mateix país. Sembla que tots els jueus portin a la sang l'esperit d'un dia tornar a Israel. ■

Déu espera de nosaltres una gran feina

Enric Hirujo, llicenciat en Ciències Químiques

Per què creiem en Déu? Quina pregunta més complicada de respondre! O potser la pregunta hauria d'ésser: "Per què hem de creure en algú o alguna cosa?". Tot en aquesta vida ha de tenir un objectiu, una fita on cal arribar i alhora ha de tenir una font d'inspiració, una motivació que ens impulsi endavant per aconseguir aquest objectiu. La pròpia vida, doncs, és una d'aquestes coses que necessiten una finalitat, que no sigui dir que "vivim el dia a dia" i com si fos només un "anar fent". Les persones que ens diem *creients*, siguem de qualsevol religió, volem imitar el model del Déu que ens ha donat la vida, que en els cas dels cristians és representat per Jesucrist, un home com nosaltres.

Actualment vivim una vida bastant –per no dir molt– caòtica, ens trobem que sempre anem atabalats, plens de pressions i d'obligacions que no ens deixen fruit de la vida... fins a un punt en què diem "prou!" I llavors és quan necessitem seure, reposar i refrescar-nos, per poder continuar aquest camí. És aquí quan trobem la presència de Déu gràcies a la nostra fe, perquè creiem en Ell i tal com ens diu l'evangeli del tercer diumenge de Quaresma (llegiu Jesús i la samaritana: Jn 4, 1-42) "Ell és la font d'aigua viva, la que fa que mai més tinguem set". Però... de quina set ens està parlant? Es refereix a la set de Déu, a les ganes de beure una aigua que no serveix només per calmar els nostres desitjos durant un parell de minuts, sinó per a tota la nostra vida.

Podríem dir que quan ens trobem en aquesta situació i descobrim aquesta font, tot canvia de color. Veiem la vida amb uns altres ulls, perquè tenim una esperança: aquestes paraules vénen de Déu Pare, Jesús les va pronunciar durant les seves trobades amb els homes i dones del seu temps i amb l'ajuda de l'Esperit Sant aquestes paraules entren en el nostre cor, es poden fer realitat amb el treball de les persones. Que no calen miracles del cel per aconseguir-ho! I sabeu que vol dir això? Vol dir que Déu espera una gran feina per part nostra, perquè nosaltres som part d'aquest engranatge que ha de moure el món.

Jo, personalment, vaig descobrir que tenia aquesta *missió*

**Només puc dir una cosa:
no deixeu de creure en
quelcom. Sigui Déu,
sigui la Pau del Món**

quan vaig conèixer un grup de joves d'una parròquia de Santo Domingo, a la República Dominicana. La vaig reviu amb els joves de la parròquia de Sant Josep a Mataró. La torno a descobrir cada vegada que visito la comunitat del germans de Taizé a França, on milers de joves de diversos països i creences s'hi troben per parlar de la seva Fe. I justament d'això és del que nosaltres –vosaltres que llegiu i jo que escric– parlem avui a través d'aquestes línies. Perquè Déu busca moltes maneres de comunicar-nos els seus projectes, i precisament és aquesta Fe que tenim en Ell la que ens fa de vincle, la que ens uneix a tots, encara que no ens haguem vist mai cara a cara, i que possiblement no ho arribem a fer.

Per tot això, jo només us puc dir una cosa molt senzilla: no deixeu mai de creure en quelcom. Sigui en Déu, sigui en la Pau del món o bé en el fet que els homes i dones d'aquest planeta hem d'ésser els constructors d'un lloc millor. Llavors, quan tinguem clar en què creiem, no deixem d'esforçar-nos, lluitar i treballar per aquesta causa; respectant en tot moment en què creuen els altres, ja que per això Déu ens va fer lliures. I sobretot "fem pinya", fem comunitat, perquè diuen que "la unió fa la força" i "com més serem més riurem".

Jo crec en Déu i en l'Església feta per persones com vosaltres i com jo. Em sento feliç havent triat el meu camí com a cristià. Trieu el punt fins allà on voleu arribar, agafeu uns bons amics de la mà i camineu... ■

I tu què en penses de la religiositat?

Introdueix la teva opinió al fòrum de la revista (www.valors.org)
i sortirà publicada al proper número de 'Valors'

La direcció de la vida

Jesús González, educador

Després de donar moltes voltes (mentals i bibliogràfiques) m'ensopego a la *Wikipèdia* amb una propietat de l'espiritualitat que em satisfà: «L'espiritualitat eleva l'habilitat de descobrir la bellesa entre les coses, de reconèixer la veritat en els significats i la bondat en els valors». Aquesta carambola semàntica converteix la modulació de l'esperit en la brúixola vital per situar-se al món, la pedra angular de cada individu.

A efectes pràctics, a nivell personal, l'espiritualitat es converteix en el motor que em fa despertar amb noves il·lusions cada dia. Veure la llum de sol, sentir el fred a la cara, trobar els companys de feina, superar junts els reptes i celebrar els resultats obtinguts. Aconseguir que aquell nen més endarrerit aprengui a escriure el seu nom. Retrobar-se (un dia més) amb la família, compartir històries, àpats i alguna que altra pena. Activitats totes elles que són capaces de fer-nos conscients de la nostra existència, infinits manaments d'una religió personal.

Però no estem sols en aquesta descoberta, i apropiació, del món que ens envolta. Formem part d'un col·lectiu, el dels éssers humans, que ja fa segles que intenta capturar la veritat i la bellesa, dues virtuts que han elevat (i eleven) l'espiritualitat de l'home. Des del primer òs utilitzat com a instrument fins els refinats invents renaixentistes; des de les pintures rupestres a les vanguardes artístiques del passat segle XX; des de les aventures homèriques al realisme brut nordamericà passant pel racionalisme cartesià... l'objectiu humà sempre és el mateix: trobar el camí de l'enriquiment espiritual. El fragment d'un llibre, l'escena d'una pel·lícula, les notes d'una cançó o un rostre en una fotografia poden generar nombroses emocions capaces commoure les nostres ànimes, de fer-nos sentir vius.

Però no podem oblidar que, com a individus, som també part integrant de la Natura (del món, de l'Univers) i que depenem de la seva, a vegades capriciosa, voluntat. La Natura esdevé un gran marc de referència de tota activitat humana amb sentit espiritual. Al llarg de l'any presenciem el pas de les estacions,

un cicle invariable que depèn dels moviments de la terra sobre ella mateixa i al voltant del sol.

Com a bons mediterranis sabem que, després del mesos freds, arribaran les pluges i, amb elles, la primavera i les flors il·luminaran els nostres camps. Que el calorós estiu farà madurar la fruita i, ja a la tardor, el raïm estarà llest per convertir-se en vi, just abans que el fred ens tanqui a casa. I torna a començar. Aquest cicle natural (pràcticament invariable en milers d'anys) ha de condicionar forçosament la nostra existència, les nostres festes, els nostres costums, el nostre aliment, la nostra forma de vestir... I mentre sigui així donarà pau al nostre esperit que podrà viure amb plena harmonia.

I la mort? Separa cos i ànima irremediament? Adopta l'esperit un altre cos? Nombroses preguntes més sorgeixen davant d'aquest inexplicable, i perquè no injust, fet. On anirà el meu esperit quan mori? Una incontestable pregunta de la que només em consola la certesa de que, en arribar el mes de febrer algú continuarà trobant flors als ametllers. ■

TONI CANAL

L'espiritualitat és el motor que em fa despertar amb noves il·lusions cada dia

Les obres m'han ajudat a creure

Mercè Teixidó, educadora

A l'escola on vaig anar des de petita, el Cor de Maria, em van inculcar tot allò en què havia de creure. Es tractava d'una religiositat que em venia donada, però que em costava de sentir en el meu fons, potser perquè no sorgia d'un procés fet de forma natural.

Allò que més m'ha ajudat a interioritzar –i sintonitzar amb el fet religiós– ha estat conèixer món, participant en camps de treball a diferents països: Brasil, Nicaragua, Cuba, l'Índia... He conegut realitats on la pobresa era a l'ordre del dia i he descobert què és allò que empeny les persones a tirar endavant, malgrat les serioses dificultats en el seu dia a dia. M'he adonat que tothom creu en alguna cosa, d'altra manera seria impossible llevar-se cada dia; aquesta creença, que potser anomenaria millor esperança, s'arrela en el convenciment que tot es pot millorar si una persona o un col·lectiu s'ho proposen i hi aboquen tot el seu esforç i treball.

En el meu cas, potser no parlaria d'una fe convencional, però sí que puc dir que m'han donat molt bon exemple els missioners que he conegut i que viuen la seva experiència religiosa d'una forma molt entregada als altres. A la República Dominicana, per exemple, en una zona tan pobra i abandonada com *La Descubierta*, he conegut gent molt feliç que sap compartir el poc que té. La fe, en aquest llocs, és molt important

Allò que més m'ha ajudat a sintonitzar amb el fet religiós ha estat conèixer món

i el paper que l'Església hi juga és cabdal, perquè és el motor d'un esperit revulsiu que permet transformar la realitat cap a un món millor. En aquest sentit, diria que són les obres les que ens ajuden a creure, més enllà dels plantejaments marcats per les jerarquies.

Crec que el camí de la religiositat, i el sentit transcendent de les persones, són processos que es van fent de mica en mica. Penso que cal respectar molt el moment en què cadascú es troba i que difícilment es pot arribar a forçar res. El millor deu ser que cadascú vagi trobant el seu camí interior, en un procés que sovint ve condicionat per les experiències viscudes i les actituds que veus en l'entorn. ■

nit de la solidaritat

FREI BETTO A MATARÓ

Aquest religiós dominic va ser l'assessor del programa contra la fam del president brasiler Lula da Silva

La Nit de la Solidaritat que l'Ajuntament de Mataró organitza anualment comptarà en aquesta ocasió amb la presència de Frei Betto, l'exassessor del programa Fam Zero del president brasiler Lula da Silva, una de les seves iniciatives polítiques més aplaudides. Betto parlarà de *El compromís dels governs en la eradicació de la pobresa*.

- Divendres dia 1 d'abril
- Foment Mataroní (per confirmar)

propostes

amb **valors**

MÚSICA

La primera Casa de la Música de Catalunya

La Casa de la Música Popular de Mataró ja és un fet i aquest mes de març comença a donar les primeres passes. Es tracta d'un ambiciosíssim projecte impulsat pels responsables de la sala Clap que pretén empapar literalment de música tota la capital del Maresme per mitjà de cinc eixos de treball: la formació, la programació, la creació, la dinamització i la participació ciutadana. La iniciativa, pionera sense cap mena de dubte a tot Catalunya, s'ha anat gestant els darrers quatre anys i ara veu la llum després d'un llarg estira-i-arrotonsa entre les administracions públiques participants al projecte i la sala Clap, gestionada per la cooperativa Visual Sonora. El conveni signat entre les tres parts estableix finalment que l'Ajuntament aporta 270.000 euros al projecte, a raó de 90.000 euros anuals, i la Generalitat -a través de l'Institut Català d'Indústries Culturals- hi destina 60.000 euros durant el 2005 i un màxim de 60.000 més entre el 2006 i el 2007, a raó de 30.000 euros cada any. Per últim, el Clap fa una aportació pròpia al projecte no inferior a 180.000 euros, a raó de 60.000 euros cadascun dels tres anys de durada del conveni i cedeix l'ús dels espais de què disposa per fer realitat la Casa de la Música.

Una proposta que molts músics esperaven

El projecte parteix de la idea de les "Casas de la Trova" cubanes, tot i que la mataronina tindrà objectius més ambiciosos: no només serà un indret per formar i donar sortida a les obres dels músics -programant concerts o enregistrant discs-, sinó que també se'ls ajudarà a conèixer i desenvolupar-se dins el complicat món de la música i el seu mercat. Per fi arriba la maquinària que molts músics sempre han desitjat. Després

d'anys de trobar a faltar aquests recursos, ha sorgit un projecte que s'atreveix a donar solucions a les grans mancances musicals del país. I ho fa per pròpia

Martirio protagonitza un dels primers concerts de la Casa de la Música

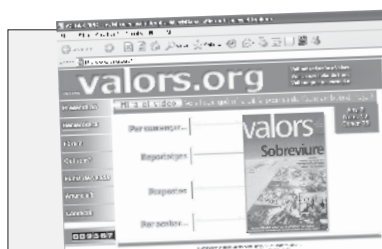
CMP

iniciativa: una proposta admirable.

Amb tot, la Casa de la Música Popular es presenta com una proposta integral que vol incidir en l'educació musical dels més joves, acostar el treball dels DJ's als instituts de la ciutat, ajudar a organitzar la part musical de les festes populars de la ciutat amb més dignitat o programar concerts en diferents espais de la ciutat com el Foment -el 5 de març hi passa Martirio-, el Monumental, l'Arcàdia o el Parc Central. M.SALICRÚ-MALTAS ■

Més informació: <http://www.casadelamusica.ws>

La iniciativa pretén empapar de música tots els indrets de la capital del Maresme

values.org

Ja t'hi has connectat?

PROPOSTES ATÍPIQUES

Deixa't perdre pel Via Crucis

Quan vaig descobrir el Via Crucis del Divendres Sant, vaig adonar-me que era l'acte més autèntic, representatiu, aglutinador que es fa per Setmana Santa aquí a la nostra ciutat. Certament que hi ha molts actes/activitats/formes litúrgiques, segurament tots ells amb grans qualitats, però aquest és diferent.

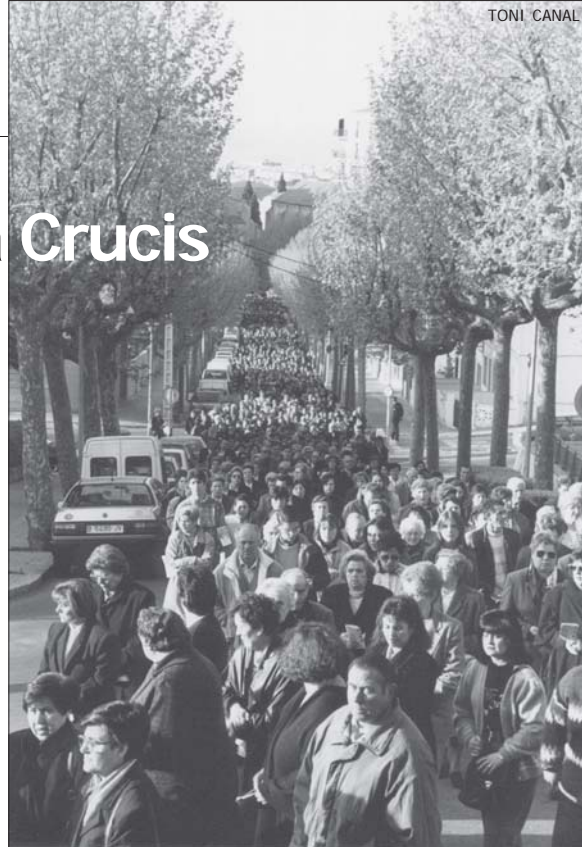
Comença a una hora "intempestiva", quarts de vuit del matí. La gent es concentra a la plaça de Santa Maria, on hi ha la parròquia mare de totes les de Mataró. Tot el poble, sense separacions, sense distintius, barrejats com ho faríem a qualsevol manifestació va al davant del Sant Crist amb portants de tots els membres de les diferents confraries.

Els carrers són buits de vianants, el silenci podria tallar-se amb un ganivet. Durant el camí s'intercalen les veus en off que van comentant les diferents estacions, i els cants que també segueixen el poble. Els textos que es llegeixen són, quasi bé sempre, un regal per l'esperit, t'ajuden a reflexionar molt serenament el veritable sentit de la mort i la resurrecció del Crucificat. La gent que ho organitza té a bé donar l'encàrrec a diferents persones, un any pot ser un capellà, l'altre una monja, o qualsevol laic que estigui amb predisposició per fer-ho. No hi ha xafarderies, espectacle, comentaris televisius, ni gent lluint res, per què res hi ha per lluir. No hi ha notícia, o potser sí, però no és noticable en termes periodístics. Ens solem agrupar, en aquest auster acte, unes dues mil i escaig persones el dia que celebrem la mort del Ressuscitat, els que creiem que la Pasqua dóna sentit a la nostra vida i que aquesta és l'eix vertebrador de la Setmana Santa. Si tens curiositat de saber que és viure la

fe al carrer, anunciant-la amb crits silenciosos, és realment una bona proposta.

Normalment quan trec el nas per aquesta plana ho faig pensant amb qualsevol lector. Aquesta proposta, no sé si així llegint-la és atraïent, entenedora a gent que no exerceix aquests costums, però.... No visitem temples budistes quan estem viatjant per l'Orient? No ens aturem a les manifestacions, religioses, lúdiques, civils per conèixer la cultura dels diferents pobles?

Jo m'he emocionat en temples de diferents religions (budistes, sintoistes, musulmans...) M'he sentit agermanada amb els que allà pregaven i realitzaven les seves litúrgies i és un valor intentar percebre, buscar, intuir allò sagrat de la vida quotidiana. Perdre's pel Via Crucis crec que és una proposta atípica, però que pot ser per a tothom molt revulsiva. EULÀLIA PUIGDERRAJOLS ■

VALORS

TEATRE

'El mètode Grönholm'

"La trama és simple. Els quatre últims candidats a obtenir un càrrec executiu en una important multinacional són reunits per ser sotmesos a les proves finals del procés de selecció". Aquesta és la presentació que el propi autor, Jordi Galcerán, fa de la seva obra. Sens dubte la millor obra de la temporada, si més no, la que ha tingut una millor acollida per part del públic, que en definitiva és qui té la paraula. Mèrits els té i sobrats: una trama novedosa i sòlidament construïda, portada a un ritme trepidant i amb sorpresa final, recurs sempre efectivista teatralment parlant. Una posada en escena neta dóna relleu a la interpretació dels quatre actors del repartiment: Roser Batalla (la lluitadora), Jordi Boixaderas

(l'ambiciós), Jordi Díaz (el sensible) i Lluís Soler (l'indecís), els quals ens fan entrar en un veritable joc actor/espectador.

Jordi Boixaderas, en l'escena final de l'obra està francament magistral, només comparable a ell mateix a la primera escena de l'obra *Paraules encadenades* del mateix autor. Obra totalment recomenada, que distreu i fa pensar, amb un molt alt nivell de qualitat, cosa no massa freqüent avui en dia. JOSEP MARIA CUSACHS ■

Teatre Monumental. 13 de maig. 10 de la nit.

Educar en els valors

L'educació en els valors ha de començar des de petit. És una il·lusió ingènua pensar que els valors sorgeixen en la persona per art de màgia. L'Editorial Claret, sabedora d'aquest principi, ha endegat una col·lecció amb l'objectiu d'introduir els infants en el món dels valors. Aquesta revista que té per nom *Valors*, no podia sostreure's a l'imperatiu de donar notícia d'aquesta novetat. La col·lecció porta el títol genèric de "La Marta les rumia totes". Els textos estan escrits per Carme Escardíbul i les il·lustracions són fetes per Mercè Arànega.

De moment han aparegut sis títols: *El mosquit*, *En Junior*, *Dia de mascotes*, *El bosc de les cireres*, *L'Iris porta ferros* i *Anem al racó de l'Àliga*. Cada llibre explica un petit conte a través del qual es pretén connectar amb algun valor determinat. Així es treballa l'aprendre a tenir cura de la natura, l'importància de mantenir bones relacions amb la gent que en envolta, estimar el propi treball i el dels altres, acceptar el propi cos i tenir-ne cura, adonar-se que val la pena el benestar i l'entesa amb la pròpia família. L'autora té un especial interès en fer una presentació positiva dels valors, a més de posar un toc d'humor en les petites històries.

La factura material de la col·lecció és molt acurada: format, paper, coberta, colors. Tot està pensat per fer d'aquests llibres una eina ben útil a fi que pares i educadors puguin anar fent créixer en els més petits els valors que ens han de portar una futura societat humanitzada.

JOSEP MARIA SOLÀ ■

Col·lecció La Marta les rumia totes. El mosquit - En Junior - Dia de mascotes - El bosc de les cireres - L'Iris porta ferros - Anem al racó de l'Àliga.
Text: Carme Escardíbul / Il·lustracions Mercè Arànega. Editorial Claret.

Pacificar Euskadi

El Centre d'Investigació per la Pau Gernika Gogoratuz va ser fundat en aquesta localitat basca el 1987, any del cinquantè aniversari del bombardeig. Aquesta entitat té per a objectiu treballar de forma independent pel desenvolupament de la Cultura de la Pau a Euskadi. A la pàgina web el centre planteja la seva filosofia: a través de la història, entesa com a element educador i no com una arma, contribuir a pacificar la societat basca de forma duradora i reconciliadora, mitjançant una reflexió científica. És exemplar en aquest aspecte, la secció de la pàgina on s'exposa el treball fet amb els supervivents del bombardeig i les cartes dels familiars dels autors d'aquella acció bèl·lica, agraint la feina de no transmetre ressentiments històrics a les pròximes generacions. En aquesta pàgina web també s'hi poden consultar articles sobre processos de pacificació o cultura de pau; els llibres editats a la Col·lecció Red Gernika i les seves ofertes pedagògiques, com les "Jornades internacionals de Cultura i Pau de Guernika", les "Trobades Internacionals d'Art i Pau" i els cursos de capacitació pel tractament de conflictes i mediació i interculturalitat. Una pàgina interessant per conèixer una entitat que posa el seu granet de sorra a una societat que majoritàriament anhelava la pau. RED. ■

<http://www.gernikagogoratuz.org>

SOLIDARITAT

La roba ha de ser neta

S'acosta la primavera i hem de tornar a renovar l'armari. Des de l'any 1989 actua a nivell internacional la Campanya Roba Neta. Aquesta iniciativa té tres objectius principals: denunciar les injustícies laborals i socials que es produeixen en el sector tèxtil i en la fabricació de productes esportius, pressionar les empreses i conscienciar als consumidors de la necessitat de mirar l'etiqueta per saber l'origen de cada peça de roba que es compra. Aquesta campanya, que va arribar a Espanya el 1997, sota el marc de l'ONG SETEM, compta actualment amb el suport de 12 països europeus i de milers d'entitats socials, sindicats, grups solidaris i de consumidors. Aquesta iniciativa, sempre activa per la defensa de treballadors de petites empreses d'arreu

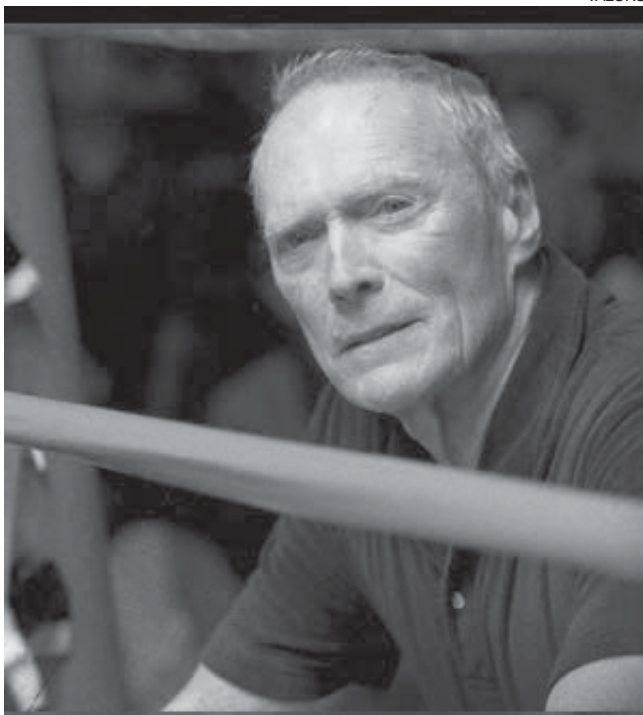
del món, va adquirir una gran força el 1997, quan una televisió va enregistrar uns nens del Pakistan cosint pilotes de futbol Nike per l'Eurocopa de Futbol. Des de llavors, els seus organitzadors han assetjat amb cartes de protesta totes aquelles empreses que han practicat o han permès mitjançant la subcontractació una explotació dels treballadors dels països subdesenvolupats, sobretot dones i nens. Entre elles es destaquen, Adidas, Disney, Benetton, el Corte Inglés, Mayoral, Adolfo Domínguez o Calvin Klein, entre moltes altres. Ara tenen en el seu punt de mira la marca canadense Gildan Active Wear, que vol tancar la fàbrica que tenia a El Progreso (Hondures) perquè els seus treballadors han sol·licitat millores laborals. Es tracta d'una iniciativa pacífica, una lluita entre David i Goliat. Els consumidors tenim l'última paraula. RED. ■
<http://www.ropalimpia.org/ropalimpia@pangea.org>

'Million Dollar Baby'

VALORS

Clint Eastwood convergeix, a *Million Dollar Baby*, el món de la boxa i l'espai del ring en el petit microcosmos on es mouen els protagonistes d'aquesta extraordinària pel·lícula: eterns perdedors, lluitadors en mala ratxa, marcats per les oportunitats perdudes que no han tingut o han deixat passar. La boxa es converteix, en aquesta història en dos actes, d'escriptura clàssica i gran sensibilitat, en la metàfora de la lluita existencial de Frankie, un vell entrenador de boxa oprimat per un passat marcat per massa errors; i Maggie, una jove lluitadora en tots els sentits, que troba en la boxa la via d'escapament per a una vida en la que sembla destinada al fracàs, a la nul·litat.

Amb una sobrietat i elegància de la que molt pocs directors són ja capaços, Clint Eastwood –que en aquest film també interpreta el paper protagonista– proposa una profundíssima reflexió sobre les ambigües formes de l'èxit i del fracàs, sobre el triomf personal i la derrota, sobre la culpa i la redempció, sobre la fe i la perdició, sobre la vida i la mort. I també sobre l'amor i la seva capacitat redemptora, que es mostra a *Million Dollar Baby* de forma insòlita i bellíssima, en clarobscur, com clarobscura és també l'ànima humana. JUDITH VIVES ■

Direcció: Clint Eastwood.

Intèrprets: Clint Eastwood (Frankie Dunn), Hilary Swank (Maggie), Morgan Freeman (Eddie Scrap-Iron Dupris).

Guió: Paul Haggis; basat en relats de F.X. Toole.

Web: <http://milliondollarbabymovie.warnerbros.com/intro.html>

ART

Llums i matèria. Foc i cendra

Tots els colors de la cendra i del foc acompanyen les darreres obres del pintor mataroní Pepe Novellas, que s'expressa aquesta vegada amb símbols clàssics. Però parlo del classicisme de Pompeia, aquella ciutat trobada sota la lava que estroncà la vida quotidiana d'aquesta ciutat. La troballa s'identifica amb l'inici del neoclassicisme i la il·lustració. Les llums, que poden esdevenir foc. La matèria, que pot esdevenir cendra.

Aquest discurs postil·lustrat, que alguns puritans confonen, l'acompanya un tractament molt suggerent de la matèria. El marbre fet de cartró, el joc de textures i posicions del paper, l'ús contrastat del color, per exemple. Hi reproduïx el culte al cos com a expressió de la bellesa, per a la qual es rendeix tot ordre. L'ordre que també es cremarà, o es petrificarà. La carn, allò concret i palpable, com a bellesa i tot ordre al seu servei.

Però Pompeia era també vida quotidiana i plaer. Eren els objectes i l'arquitectura. Eren els grafitis i la poesia. Eren els gossos i els seus perills ("cave canem"). Tot es pot perdre. Sembla que això sigui el seu valor per estimar-ho, per exprimir-ho a fons, ara i aquí,

fins que la lava no ens encalci. "Qui perdi la seva vida la guanyarà".

Destaco tres curiositats. L'única escultura que s'exposa m'ha semblat que reproduïa l'incendi del Windsor. Bonica paràbola de Pompeia. L'autor diu que una cabra és una "momerota pompeiana". Bonica paràbola de Mataró. I l'autoretrat. Bonica paràbola de Novellas. R. BASSAS ■

Pepe Novellas a "Espai 28", fins el 19 de març.

Webs d'interès:

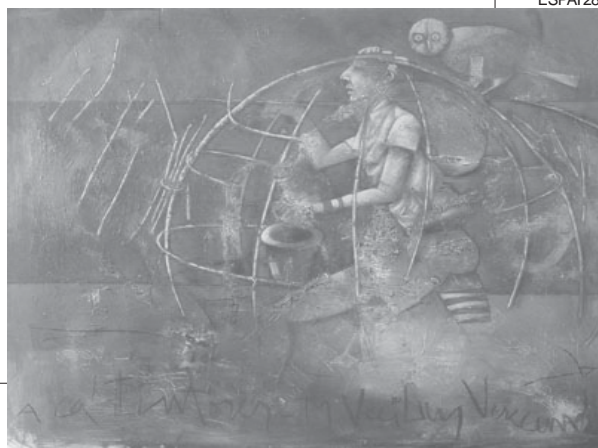
<http://www.josepnovellas.info>

<http://www.espai28.com>

24valors

Una de les obres que s'exposen.

ESPAI28

VIATGES

Turquia, 1990

És el 27 de juliol de 1990, dia de Les Santes. Deixem els nostres conciutadans celebrant la festa i agafem un avió de les línies aèries iugoslaves -JAT- per anar a Turquia. Primer fem escala a la capital iugoslava, Belgrad -ara ho és només de la república de Sèrbia i Montenegro-. L'endemà a la tarda agafem de nou l'avió fins Estambul, on arribem a les dues de la matinada.

Lloguem un cotxe i sortim de la ciutat. Abans de sortir el sol plantem les dues tendes que portem en una esplanada. A la matinada ens desperta una veu que surt del minaret convocant a l'oració. Sortim de les tendes i ens adonem que hem acampat enmig d'una plaça. Tothom ens mira.

Istanbul és el nom actual de la ciutat, però abans és deia Constantinopla en honor al seu fundador, l'emperador romà Constantí que la va fer construir a l'any 326. Una de les joies de la ciutat que queden de l'imperi romà d'Orient, és la catedral bizantina de santa Sofia construïda en l'època de Justinià. A l'Istanbul islàmic visitem la mesquita del Sultà Ahmet (mesquita blava), la Süleymaniye (mesquita de Soliman el Magnífic), obra de l'arquitecte Sinan. A la sortida ens trobem amb l'escriptor Terenci Moix, gran admirador del món islàmic.

Després de dos dies visitant la ciutat, travessem el Bòsfor per un pont i passem a la Turquia asiàtica. Abans d'arribar a Ankara, la capital política del país, passem pel mig d'una tempesta de neu en ple mes d'agost.

Ankara és una ciutat moderna amb aires occidentals i amb magnífics museus on es pot veure moltes restes dels diferents pobles que han passat al llarg dels segles per l'Anatòlia, que fou un dia de l'imperi romà, i lloc de naixement de sant Jordi, un soldat al servei de Roma. Amb el cotxe arribem al Mar Negre passant per les ciutats de Corum, Samsun i Trabzon. Plantem les tendes en solitaris campings i ens banyem en solitàries

El mont Ararat, a la frontera turca amb Armènia.

platges. A prop de Trabzon i seguint l'antiga ruta de la seda, visitem el monestir abandonat de Somela.

Arribem al llac de Van, on la tradició situa el paradís terrenal. En una solitària carretera passem pel costat del mont Ararat, de 5.100 metres d'alçada. Mil metres per sota del cim hi ha unes restes fossilitzades de fusta que podrien ser de l'Arca de Noè. Gaudim d'una posta de sol imponent amb el món Ararat al fons. És com si els núvols agafessin la forma de l'Esperit Sant. Abans de fer-se fosc passem molt a prop de les fronteres d'Iran i de l'Iraq de Saddam Hussein. L'endemà ens assabentem que el dia abans el dictador ha envaït Kuwait. Amb un permís policial visitem Ani, l'antiga capital d'Armènia, totalment destruïda. La major part de la població fou deportada pels otomans a Mesopotàmia durant la Primera Guerra Mundial.

De tornada passem per el Kurdistan turc. Visitem la seva capital, Diyarbakir on una munió de nens ens venen a rebre. Molta misèria pel carrer. Els voltants dels pobles i ciutats kurdes estan envoltades per l'exèrcit turc. Cada setmana hi ha tirotejos i morts. Hi ha famílies pageses turques que ens deixen acampar prop de la seva casa. Ens conviden a menjar, són molt acollidors, molts tenen familiars treballant a Alemanya. De tornada a Istanbul per agafar l'avió de tornada a casa, passem per la Capadòcia i arribant a la costa occidental visitem les antigues ciutats gregues d'Efes, Milet i la mítica Troia. JOAQUIM AMARGANT ■

RÀDIO

Més enllà de les fronteres

Viatjar és per a molts un gran plaer, però hi ha moltes formes de descobrir les meravelles del planeta. El programa de Catalunya Ràdio *Els viatgers de la gran Anaconda* -en antena des de 1996- presenta la necessitat de fer maletes i agafar avions com una forma d'aproximació a diverses realitats humanes, culturals, socials, econòmiques, medioambientals i científiques d'arreu del món. Ho fa cada diumenge al matí d'una forma calmosa, respectuosa i serena, a través de la veu del periodista, Toni Arbonès, corresponsal internacional d'aquesta emissora, autor del llibre *Històries d'una guerra invisible*, referent a la Guerra a l'Afganistan; i també productor del programa "Vents del nord, vents del sud", una altra joia dins la programació de la principal freqüència de la

cooperació catalana. *Els viatgers de la gran Anaconda* vol ser una finestra que permeti als catalans anar més enllà de les nostres fronteres per agafar perspectiva i consciència del que tenim aquí. Certament, el programa ho aconsegueix amb belles descripcions d'espais i societats que arriben a la ment de l'audiència sense la necessitat de sor-tir de casa. Aquest procés es genera mitjançant entrevistes a viatgers, aventurers, antropòlegs, escaladors i cooperants que han viscut experiències a recòndits països. Per exemple, actualment de forma setmanal, intervé en el programa Carles Santasusagna, un català que des de fa uns anys va decidir abandonar Catalunya per anar a viure a la selva Amazònica de la Guayana Francesa, on intenta seguir un sistema de vida alternatiu. RED. ■

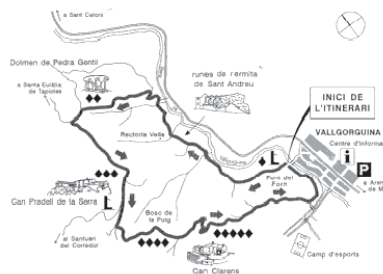
Diumenge de 9 a 10 hores. Catalunya Ràdio (102,8 FM)

Bruixes, natura i dòlmens

Aquest recorregut, que avui us plantegem pels camins del Corredor, parteix i arriba a un dels punts més màgics del Maresme, Vallgorguina, una localitat de 1.500 habitants. La ruta comença a l'església de Sant Andreu, construïda a mitjans de segle XIX. Després passem per alguns carrers del poble: el carrer de l'Església, la Carretera Vella, la Plaça Maragall i carrer del Montseny. En aquest punt creuem la riera que duu el nom de la mateixa localitat. A partir d'aquí haurem de seguir les marques de color blau que ens guiaran tot el camí. Passem pel Pla del Forn, una zona de viver d'arbres ornamentals, i tombant a l'esquerra baixem per una pendent suau; ens saluden al pas castanyers i avellaners. Al cap d'uns moments trobem un trencall cap a la Font d'en Nell, on s'hi pot fer una parada. Seguidament girem a la dreta i iniciem el contorneig de la muntanya.

En el següent trencall també optem per l'esquerra, on trobem una pista forestal, bastant transitada, que ens duu directe al dolmen de Pedra Gentil. Es tracta d'una construcció megalítica de set lloses verticals al damunt de les quals hi ha una pedra coberta. Es desconeix quin era l'aspecte original de la construcció funerària, ja que va ser restaurada l'any 1855 pel propietari de la finca on està ubicada. Si voleu saber més coses d'aquesta construcció, relacionada amb llegendes de bruixes i encanteris, podeu visitar una exposició instal·lada al primer pis del Casal del Poble un cop finalitzeu el recorregut.

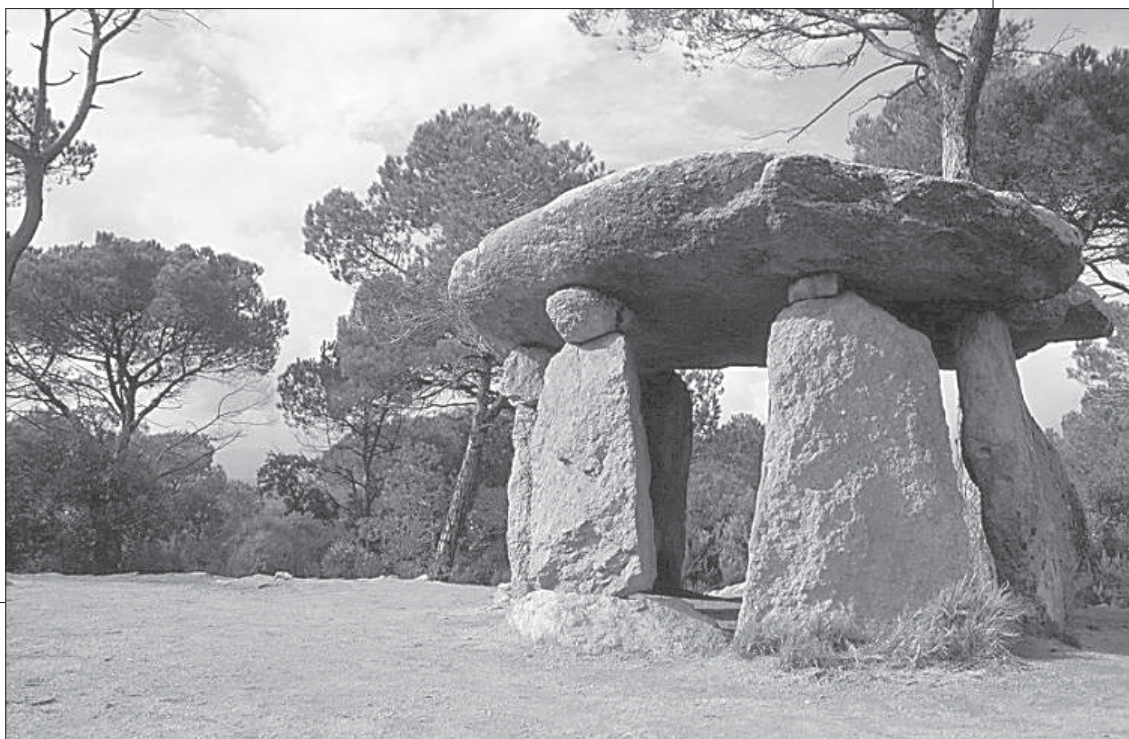

Mapa de l'itinerari

Seguim la pista i ben aviat, en un desviament a la dreta trobem l'església romànica, actualment en estat ruïnós, de Santa Eulàlia de Tapioles (878 d.C). Una curiositat, al pòrtic hi ha una creu la qual diuen que servia per espantar les bruixes del Montseny. Tornem a la pista i entre alzines, pins i roures arribem fins el Pla del Mas de Can Pradell, on podem recuperar forces amb un esmorzar amb productes típics de la zona. Si ens desviem a l'esquerra, la pista ens ofereix la possibilitat de visitar per la GR-92 el Santuari del Corredor, però ara per ara, continuem seguint les senyals blaves, indicadores d'aquesta ruta. El camí creua en zigzagues diferents trams de vegetació fins a Can Clarens. Finalment, amb un ràpid descens tornem travessant el pont de la Riera de Can Vilar a Vallgorguina. ■

Punt d'Informació: Carrer de l'Església, 13. Vallgorguina (en aquesta oficina ofereixen tríptics de la ruta)
ruta publicada pel Parc Natural del Montnegre-Corredor

El dòlmen de la Pedra Gentil, a Vallgorguina

per acabar...

SABIES QUE...

només a Mataró dels currutacos se'n deia "senyors i senyores"?

Currutacos a moltes comarques, *figuretes* al Vallès o *sisenyors* al Camp de Tarragona. A Mataró, *senyors i senyores*. Ens referim a aquesta mena de pastetes elaborades a l'estil de les galetes, dolces i extraordinàriament dures, que adopten formes molt diverses: ninots, ocells, peixos, galls, escales, locomotores, etc. Són l'aportació pastissera a la diada de Rams. Quan comences a menjar-ne una, ja no pares. Són com el pica pica previ a la sumptuosa mona de Pasqua.

La Setmana Santa començava tradicionalment, i comença encara, amb un acte litúrgic i popular consistent en la benedicció de rams, palmes i palmons. Aquest acte típic del diumenge de Rams pretén rememorar l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem on fou rebut amb palmes i branques d'arbust, l'equivalent als aplaudiments i les pancartes actuals. És dia per anar mudat amb roba de primavera i per posar a prova les padrines que són les que obsequien els fillols i filloles amb palmons i palmes.

Antigament, hom no portava res penjat al ram. Però com un acte de devoció s'introduí el costum de penjar-hi uns rosaris, com més grossos i artesans millor. Eren cadenes fines de

pinyons, panses, castanyes, figures de pasta de pa... Però per obra i gràcia de l'evolució natural i comercial, els confiters elaboraren creus i granets ensucrats iicolorits que van derivar després en lllaminadures de sucre fi d'aspecte glaçat.

Tanmateix els més grans recorden que a Mataró, durant la primera meitat del segle XX, les criatures lluien la palma amb penjolls dolços mentre que els adults alçaven els rams de llorer amb un rosari de figures de galeta ferma fetes amb farina d'arròs. Eren els *senyors i senyores*. Actualment el llorer oneja tot sol a l'hora de la benedicció, perquè les figuretes primes, planes i massisses han seguit abans una altra mena de rosari: de la bossa a la boca, i de la boca a l'estómac. NICOLAU GUANYABENS ■

COSTUMARI CATALÀ DE JOAN AMADES

PETITES COSES PER CANVIAR EL MÓN

Respectar els homosexuals

Vaig treure quatre conclusions de la xerrada (*Homo*)sexualitats: Fets, interpretacions i regulacions que Ramon Maria Nogués va fer fa uns dies a Mataró. Primera: que l'homosexualitat és una tendència que arriba, en diferents espècies animals –també en l'home–, al 6-8 % dels individus. Segona: que no existeix una explicació (ni biològica, ni psicològica, ni cultural) que sigui plenament convincent. Tercera: al parer del conferenciant (professor d'Antropologia Biològica de la Universitat Autònoma), l'homosexualitat sembla que és una realitat que ens ve "donada" i no pas "adquirida" de manera opcional. I

quarta: que, sobretot de cara al tema de la descendència, tota societat tendeix a regular o a legislar els aparellaments, la qual cosa com és lògic sembla també decidida pel que fa al tema de l'homosexualitat, a nivell polític, equiparant l'aparellament homosexual a tots els efectes (inclosa l'adopció) amb el matrimoni heterosexual habitual. Res doncs d'interpretacions malèvols ni identificacions de l'homosexualitat com una "malaltia" o una "perversió" i via fora doncs, a tota interpretació esbiaixada i tendenciosa de l'homosexualitat.

No em negareu que sovint els homosexuals són objecte de burla i de menyspreu. Els mitjans de comunicació s'han encarregat massa sovint de fer escarni dels

homosexuals de forma malèvola i ofensiva. Massa sovint, per exemple, els acudits que se'ns volen explicar tenen protagonistes els homosexuals, denominats per cert de forma més grollera.

Una cosa que es pot fer per a canviar el món... és no permetre ni bromes, ni comentaris mal intencionats relacionats amb aquest tema per més que siguin pronunciats amb sordina, en la intimitat permissiva d'un sopar o en uns minuts de distensió enmig de la dura jornada de treball. Tota persona es mereix un respecte siguin quines siguin les seves idees polítiques, els seus principis ètics o les seves inclinacions sexuals. Deixem que la gent, des del reconeixement de la pròpia identitat, manifesti l'expressió dels seus sentiments. R.SALICRÚ ■

Lliçó de caça

Jordi Lopesino

Na Llesta i na Poruga, dues gossetes de caça, eren germanes i idèntiques com dues gotes d'aigua: el mateix color de pèl, les mateixes taques al mateix lloc, la mateixa alçada i pes... Només hi havia un detall que les diferenciava i era la seva personalitat: Llesta era, com el seu nom indica, intel·ligent, veloç, forta i tan bona seguint els rastres que no se li havia escapat mai cap presa. En canvi, Poruga feia honor al seu nom: tímida, poruga, indecisa i incapaç de fer mal a una mosca.

El caçador n'estava molt de na Llesta. Li feia petons, carícies, els millors ossos eren per a ella. En canvi, per a na Poruga tot eren coces i cops de bastó.

-A veure si n'aprens de ta germana -li cridava el caçador-. Encara no sé per què et deixo viure. No serveixes per res.

Na Poruga amagava la cua entre cames i se n'anava fora de l'abast del bastó del caçador.

Na Llesta estava orgullosa de les seves habilitats i intentava transmetre els seus coneixements a la seva germana.

-Poruga, fixa't en mi i aprèn.

-Mai seré com tu, germaneta —plorava na Poruga.

Un dia el caçador se'n va endur les dues gosses al bosc. Volia caçar conills. Després de tres hores sense veure'n cap, el caçador estava molt irritat.

-Què passa, Llesta, avui no tens el dia, o què? —cridava el caçador.

Llesta ensumava aquí i allà, però no era capaç de trobar cap rastre. El caçador cridava cada cop més alt. Se'l sentia d'una hora lluny. Era evident que, si hi havia cap conill pels voltants, ja s'havia amagat feia estona. Poruga, malfiada pels crits del seu amo, es va posar fora del seu abast, no fos cas que el caçador decidís que ella pagaria els plats trencats. El caçador no s'ho va rumiar gaire, com que tenia na Llesta més a prop, li va donar una puntada de peu als quarts del darrere.

-Busca! -va cridar el caçador fora de si- Busca!

Na Llesta va cridar de dolor i, tot i el mal que li feia la pota, va continuar buscant rastres de conills. Poruga s'ho mirava de lluny. Si s'hi apropava, seria ella la que rebria els cops. Tot d'una, Poruga va veure com un conill que estava amagat en un arbust feia un salt i es col·locava ajupit entre els peus del caçador.

-Segur que aquí no em buscarà ningú -va pensar el conill sense saber que Poruga ja l'havia vist-.

Na Poruga va bordar avisant sa germana de la situació del conill. Llesta es va girar i el va veure. El caçador no s'havia adonat de la presència del conill i va pensar que la gossa l'estava amenaçant en represàlia per la puntada de peu i es va empenyar molt.

-Què fas, Llesta, per què em bordes i m'ensenyes els ullals? Recorda que jo sóc l'amo.

Però Llesta només tenia ulls i orelles per al conill, després de tot era el que sempre li havien ensenyat: no perdís de vista la presa.

-Llesta, mira que et fumeré un bon castanyot —amenaçava el caçador, però na Llesta no veia ni sentia res més que el conill entre les cames de l'amo.

Els gossos saben per instint quan és el millor moment per saltar a sobre de la seva víctima i el moment s'estava apropant. Les víctimes, també per instint, saben quan els ha arribat l'hora. La caça és com una partida d'escacs, i l'escac i mat estava servit.

-Ara! -va pensar el conill fent l'últim salt- O caixa o faixa!

-Ara! -va pensar també na Llesta, interpretant el senyal del conill i fent un salt en la seva direcció per atrapar-lo— O caixa o faixa!

-La mare que et va...! -va cridar el caçador en veure que na Llesta li saltava al damunt tot pensant que l'atacava.

Na Llesta hauria atrapat el conill, si el caçador no li hagués clavat un cop de bastó deixant-la estirada al terra, gemegant. El caçador li fa fúmer uns quants cops més de propina i el conill, il·lès, es va amagar una altra vegada dins un arbust.

Els gossos saben per instint quin és el millor moment per saltar a sobre de la seva víctima

-He salvat la vida —va pensar el conill—. Sóc un conill amb sort.

El conill no comptava amb la presència de Poruga, que, desolada per com havia anat tot, només pensava a distreure l'atenció del caçador de la pobra Llesta, que rebia la pallissa de la seva vida.

-Malparida, mala gossa, què t'has cregut... Atacar el teu amo —cridava el caçador enfurismat i repartint llenya—. Té, això, perquè n'apreguis.

Na Poruga va prendre una decisió. Va anar de pet a l'amagatall del conill, el va capturar, li va trencar l'espina perquè no patís i es va presentar davant del caçador amb el conill a la boca.

-Bub, bub... -va bordar Poruga.

-Què és això? -va dir el caçador- Però, si és un conill! Ben

fet, Po... —el caçador no va acabar de dir el nom de la Poruga, semblava pensatiu. Es va mirar la Llesta estesa a terra i gemegant, després es va mirar na Poruga i va dir- Poruga, a partir d'ara tu seràs la Llesta, i la desgraciada de ta germana la Poruga. Així aprendrà que no s'ha d'atacar mai l'amo.

El caçador va agafar el conill de la boca de la gossa.

-Ben fet, Po..., vull dir, Llesta -va dir el caçador mentre li acaritava el cap.

La gossa va sentir un plaer indescriptible. Era la primera carícia de la seva vida. ■

Jordi Lopesino
és membre de l'agrupació
d'astronomia Cosmos i autor del
llibre *Cielo Profundo*

valors

REVISTA MENSUAL DE REFLEXIÓ I DIALOG

AVÍS ALS LECTORS I SUBSCRIPTORS

Ens hem assabentat que alguna persona, sense consentiment de l'equip editor, s'ha personat en nom nostre a diferents establiments i cases del centre de Mataró a vendre la revista *Valors* per a profit propi.

Us demanem que qualsevol persona que us asseguri que ve en nom de l'associació s'identifiqui d'alguna manera abans de comprar-li qualsevol número. En tot cas, també us demanariem que ens feu saber qualsevol incidència en aquest sentit al telèfon 620.749.138.

Moltes gràcies a tots. ■

UNA CARTA DES DE...

Atenes

(Grècia)

Joan Baron

Grècia navega avui com un fràgil vaixell de paper allà on les aigües d'Orient i Occident es barregen amb els vents que bufen de Nord i Sud. Carregat d'una història sovint massa gran per una barca tan petita, el país de l'olivera sobreviu amb una democràcia tragicomèdica l'embat de vint segles de cristianisme que han esborrat mediocrament l'empremta helenística del passat.

L'Atenes actual, lluny de l'època daurada de Fídies, s'aixeca avui sobre una gran plana farcida de turons recoberts per carrers sinuosos, laberíntics i eternament atrafegats. Enmig de la improvisació i el caos, els helens semblen guardar encara aquell vell misteri mediterrani que converteix els plaers més senzills en part fonamental de la vida.

Així que el sol despunta, les cadires tornen als portals, els mercats s'omplen d'una infinitat de colors i aromes variats, i els ciutadans no dubten a recuperar la gran tradició social del nostre mar: l'àgora, escenari de diàleg, de cultura, de negoci i de trobada des del principi dels temps.

Terra d'origen i terra de retorn, Grècia i les seves 1.400 illes conserven encara el dol d'un país tradicionalment emigrant que, paradoxalment, s'erigeix com la gran porta d'entrada de refugiats balcànics, orientals i nordafricans.

L'aigua de l'Egeu i la set de l'home, el sol etern i la tenebra de

la vella caverna es barregen entre blaus i blancs allà on el mite i les creences ancestrals van donar ales a la filosofia, a la ciència, a les arts.

Epicentre del sisme que va ensorrar el pedestal religiós i va fer triomfar l'antropocentrisme, la influència grega segueix avui un paper d'atleta maratoniana, d'incansable corredor de fons que perdura al llarg dels anys en totes les branques del coneixement.

Des del Gènesi a l'Apocalipsi, l'etimologia grega va de la pornografia a l'Evangeli, de l'eutanàsia a l'agonia, de la teologia a l'homosexualitat, de l'etnocentrisme a la xenofòbia, del caos a l'harmonia, de la màgia a la pragmàtica, de l'església a la pedofília, de l'epistemologia a l'escàndol, la demagògia i el fanatisme.

La metamorfosi olímpica del 2004 i la nova Odissea europea s'erigeixen ara com el gran cavall de Troia que ha fet entrar l'esperança a un país injustament oblidat per molts.

Més enllà de l'horitzó fantasmagòric que tracen al capvespre els monuments espoliats de l'antiga Akropoli, queda el record d'aquella costa que els grecs van anomenar HisPANia, la terra de Panas, déu de la fosca, de l'instint i del primitivisme de la humanitat. ■

Joan Baron

MIRACLE

Pastisseria - Xarcuteria

Menjars per Emportar

Servei de Càtering

La Riera, 35 MATARÓ
Telfs. 93 7901054 / 93 7904443 Fax 93 7960626

www.miracle.es · www.maspujol.com

**SABONS, DETERGENTS
I PRODUCTES DE NETEJA**

**LES MARQUES DE QUALITAT
AL SEU SERVEI**

valors

butlleta de subscripció

DESITJO SUBSCRIURE'M A LA REVISTA 'VALORS' (11 NÚMEROS L'ANY) PER L'IMPORT DE 32 EUROS

Nom

Adreça

Codi Postal

Població

Telèfon

Correu electrònic

DNI

Forma de pagament

- Adjuntant taló bancari
 A través del Banc o Caixa (ompli les dades bancàries)

DADES BANCÀRIES

Nom de l'entitat

Adreça

Codi Postal

Població

Títular del compte

Entitat | | | | Oficina | | | | D.C. | | Número de compte | | | | | | | | | | | | | | Signatura

Quantitat: 32 euros euros (**Subscripció de suport**, per ajudar la revista)

Envia aquesta butlleta

al carrer Sant Josep 18-20
08301 Mataró

TAMBÉ POTS
SUBSCRIURE'T
MITJANÇANT:

TELÈFON

Truca al
620.749.138
(de dilluns a
divendres
de 9 a 21 h)

WEB

Ompli amb les
teves dades la
butlleta que
trobaràs a [http://
valors.org](http://valors.org)

FAX

Envia la teva
butlleta al número
93.798.62.59

"Comparteixes la tristor de la Mare de Déu com si fos teva"

Juani Montoya. "Costalera" i actual presidenta de la Confraria de la Mare de Déu de la Soledat de Mataró.

Juani Montoya, casada i mare de dos fills, des de fa onze anys participa com a "costalera" a la Confraria de la Mare de Déu de la Soledat, l'única formada íntegrament per dones i que té actualment quaranta membres. La Juani sempre està a punt per anar als assaigs que es duen a terme de dilluns a dimecres de nou a deu del vespre. A més, aquest any, ha estat escollida, nova presidenta de l'agrupació religiosa.

Què va sentir el primer cop que va alçar la Mare de Déu?

Molta il·lusió i emoció. No es pot explicar amb paraules. És sentir la fe dins teu. Sents felicitat, però al mateix temps comparteixes la tristor de la Mare de Déu com si fos teva. Et relaciones amb el seu patiment i, igual que ella, sents pena pel seu fill. El fet de portar-la tan lentament, tota ella tan delicada, et fa sentir emocions molt grans entre les quals l'alegria està per sobre de tot.

Aquesta sensació es repeteix en el temps?

Cada cop que traiem la imatge la sensació és més gran. Sempre sento una gran alegria que es barreja amb la pena de la Mare de Déu. És estrany que jo no plori, especialment el Dissabte Sant, que és el darrer dia que la traiem. Veure la imatge em transmet moltíssima emoció i carregar-la encara m'omple més.

De quina manera relaciona aquestes sensacions

amb la fe que sent?

És la fe i el dolor, el que comparteixes amb la Mare de Déu. Està clar que tot allò que fas amb la Mare de Déu ho fas exclusivament per fe. El dolor físic és molt gran a mida que avances, però la fe, t'ajuda a continuar endavant.

Les altres dones experimenten el mateix?

Crec que sí. Si fas una cosa com aquesta és perquè ho sents. Hi ha moments que físicament pateixes molt i si no ho sents de veritat seria insuportable. Ni tan sols pot haver-hi gent que ho faci per lluir-se davant dels espectadors, ja que anem tapades. Si la imatge no et transmet res, ja no hi participes.

En què pensa quan porta la Mare de Déu a les espatlles?

Penso en ella. I estic pendent de que tot surti bé, que la figura s'aixequi i baixi correctament, que no vagi de tort i en petits detalls que sempre et preocupen. Pateixes per com sortiran els passos assajats.

Quins canvis ha experimentat la Confraria des que vas esdevenir-ne presidenta?

D'això en fa dos mesos i escaig i la veritat és que no ha canviat gran cosa. Quan parlo ho faig des del punt de vista de costalera, no com a presidenta. A més, tot i ser la Germana Major, també porto la Mare de Déu i faig exactament el mateix que feia abans. Les sensacions no han canviat i jo tampoc. Això sí, ara vaig a les reunions de la junta i les que es fan conjuntament entre la resta de germandats de Mataró.

A la vostra confraria només hi ha dones. Per què?

Quan es va fundar la Confraria no s'hi apuntava cap home. A partir de llavors, es van redactar els estatuts i es va escriure que seriem únicament dones. Ara és una tradició. En un cas d'extrema necessitat s'hauria de recórrer a les bases escrites de l'agrupació per tal de deixar participar homes.

Som un mínim de quaranta i una desena de "reserva" que cada any disminueixen. Per exemple enguany, sis o set dones no poden participar-hi per malaltia. Si hi sumes el nombre de baixes habituals el resultat és bastant just i pot ser que tinguem alguna dificultat per arribar al mínim necessari. ■